

EDITORIAL

Scriitor
VALENTIN HOSSU-LONGIN

SARMIZEGETUSA REDIVIVA? (II)

Înceiam episodul anterior cu următoarea afirmație: Sarmizegetusa Regia renaște doar în sufletele împătimiților arheologi, nu și-n mințile ministeriabililor noștri, care lasă cu bunăștiință și reavoință să se degradeze una dintre cele mai elocvente dovezi ale originii și continuității poporului român.

Același lucru îl pot spune și despre soarta celei de-a doua Sarmizegetuse, cea coborâtă de împăratul Traian, după înfrângerea regelui Decebal (106 d.H.), din Munții Orăștiei în Podișul Hațegului. Alegerea locului și rolului viitorului oraș-capitală aparține chiar lui Traian. Dacă în „munții întăriți cu ziduri” s-au găsit comori nebanuite, din antichitate până în zilele noastre, conținând monede, vase și bijuterii de aur și argint dacice, fosta metropolă romană a furnizat, după retragerea aureliană (271- 275 d.H.), secol la rând, un altfel de tezaur, informații de certă valoare științifică dar și materiale de construcții pentru locuitorii din zonă și venetici.

Cea care se va numi *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa*, la inițiativa împăratului Hadrian, urmașul lui Traian, în anul 118, devenită ulterior *Metropolis*, sub împăratul Severus Alexander, la începutul veacului al III-lea, are o istorie pe cât de fascinantă pe atât de obișnuită în vremea de apogeu a Imperiului Roman; Dacia devenise ultima provincie cucerită, pregătită pentru un rol major în sistemul de apărare împotriva populațiilor migratoare, din nordul și estul Europei, având și un regim special de romanizare/latinizare...

- N-ai mai fost de mult la Ulpia, îmi reproșase „Hașul”, cum îi spuneam noi, prietenii apropiați, profesorului universitar Hadrian Daicovciu. Știu că ești îndrăgostit de Regia, de munții dacilor, însă revin-o și printre romani. Ai ce vedea, sunt sigur, și-n bine și-n rău.

Era vara lui 1984. Pășeam printr-un oraș roman, cu temple și terme, cu atelierul de sticlărie și cazarma gladiatorilor, cu impozantul amfiteatru și ruinele Palatului Augustalilor și el îmi dezghioca fiecare element al fostelor construcții, care erau parțial scoase la lumină și începută restaurarea sau numai conservarea, procese începute și la Regia. Și-l întreb, pe care dintre cele două Sarmizegetuse le iubește mai mult, cetatea sacră a dacilor sau mândra metropolă a romanilor? Stăm lângă sanctuarul zeilor sănătății Aesculap și Hygia și-mi răspunde cu voce domoală, bine cumpănită, plină de miez și adâncimi:

- Majoritatea popoarelor are un singur soare deasupra și o unică fântână la rădăcini. Pe noi, românii, ne-au încălzit doi sori la fel de puternici și ne-au udat două izvoare cu apă vie.

(continuare în pag. a 5-a)

7 SEPTEMBRIE 1940

O dată extrem de importantă în istoria națiunii române, un act de nedreptate făcut națiunii române și României. Spre aducere aminte, 7 septembrie 1940 este ziua în care la Craiova se semna „tratatul de frontieră româno-bulgar” prin care partea sudică a Dobrogei, compusă din două județe ale Statului Național Unitar Român, *Durostor și Caliacra*, un teritoriu de aproximativ 8000 de km², era cedat Bulgariei nu ca un drept istoric sau etnic al acesteia ci ca urmare a presiunilor politice internaționale, trecute dar și de moment, fiind ultimul teritoriu cedat de România, în contextul istoric din acel an. În general, anul 1940 este considerat anul negru al națiunii române din secolul XX și una dintre cele mai nefaste date ale națiunii române. Răspunderea pentru acest bilanț negru al națiunii îl poartă politicianii din perioada interbelică, a căror vinovăție față de evenimentele anului 1940, în ceea ce privește soarta României Mari, o poartă în totalitate, alături de casa regală a „celebrilor” Hohenzollerni.

CADRILATERUL este un teritoriu ce aparține permanent națiunii române, fiind strâns legat de istoria Dobrogei, a cărei parte componentă este, la fel cum Basarabia și Bucovina, Ținutul Herței sunt aparținătoare de zona Moldovei, parte componentă, din totdeauna, națiunii române și nu altora. Teritoriul a fost locuit de comunități geto-dacice, numite în izvoare și scite, în Antichitate, și face parte din primele teritorii ce au cunoscut creștinismul ale cărui începuturi, pe meleagurile viitoare României, sunt în Dobrogea, calea de intrare a Sfinților Apostoli Andrei și

Filip. În anul 46 d. Hr. teritoriul dintre Dunăre și Mare, numit mai târziu Dobrogea, în integralitatea lui, intră în componența Imperiului roman. După prăbușirea acestuia, în anul 476 d. Hs., teritoriul Dobrogei rămâne în componența Imperiului Roman de Răsărit și apoi a Imperiului Bizantin până la căderea acestuia. În anul 602, marea masă compactă de slavi, veniți din stepele Asiei, „rup” granița dunăreană a Imperiului roman de Răsărit și pătrund în peninsula Balcanică, modificând, pentru totdeauna, structura etnică a acestui spațiu. Marea masă de slavi, urmată de triburi bulgare, vor intra în contact cu o populație, în marea ei majoritate de origine geto-dacă/valahă, populație sedentară, băstinașă, trăitori ai locului din vremuri imemorabile și, fapt foarte important, marea lor majoritate de credință creștină, ceea ce va face ca, inițial, acești băstinași, creștini în marea lor majoritate, să se izoleze de populațiile barbare nou sosite, mai târziu creștinate, formându-se, în general, comunități compacte de daci/vlahi, în special în zonele deluroase/muntoase. Obiectivul principal al populațiilor slave îl constituia Constantinopolul, noua capitală a Imperiului Roman, cu care, în scurt timp, vor intra în conflict. Odată cu ajungerea turcilor selgiucizi și apoi otomani în zona de Răsărit a Imperiului Bizantin, aceștia vor încorpora în statul lor, nou creat, popoarele din sudul Dunării, vor încorpora și Dobrogea și vor desființa Imperiul Bizantin în 1453, fixându-și granița de Nord pe Dunăre. Până în secolul XIX, mai pre-

Ce ai cu țara mea, străine?...

*Ce ai cu casa mea, străine
De-o 'ncingi în vâlvătăi de foc?
Nici năvălirile barbare
Nu m-au putut clinti din loc.*

*Aici am învățat credința
Și-am măsurat întâii pași –
Zadarnic s-au trudit s-o fure
Atâtea cete de vrăjmași*

*Aici am îngânat cuvântul
Frumoasei doine românești –
Cu cât lovești mai mult în mine
Cu-atât mai rău mă oțelești.*

*Aici au suferit strămoșii
Legați pe rug, ori trași pe roți,
Și-au răsărit ca din poveste
În loc pozderii de nepoți.*

.....
*Eu cu pământul meu sunt frate,
Oricât ai vrea să mă dezbină –
Tu ești venit aici din pustă
Și n'ai în glie rădăcini!*

*Tu n'ai în țara mea morminte.
Când apele de munte cad
Nu descifrezi în glas de doină
Povestea codrilor de brad.*

*Ne-ai sfâșiat în două neamul
Și-l calci sub cizma ta, semeț –
În ziua răfuiei noastre
Îți voi răspunde cu dispreț!*

IUSTIN ILIEȘIU (1900-1976)

cis 1878, Dobrogea, în totalitatea sa, va rămâne în componența Imperiului otoman. După Congresul de pace de la Berlin, din iunie 1878, în urma războiului ruso-româno-turc, Dobrogea revine Statului român, fără a include și Cadrilaterul, acesta rămânând în Imperiul otoman. În urma războiului din 1877-1878, în care România a pierdut peste 10.000 de soldați pe câmpurile de luptă din Bulgaria, Bulgaria devine principat autonom și este împărțită în două: Bulgaria de Nord, sub *suzeranitate otomană* și Bulgaria de sud, în componența Imperiului otoman cu statut autonom. În 1908, în luna octombrie, Bulgaria își proclamă independența, fiind recunoscută de Turcia în 1909 și încheie și primul tratat de alianță, bineînțeles, cu Rusia țaristă, principalul factor de destabilizare din zona balcanică și de impulsare a pretențiilor bulgare de mai târziu.

(continuare în pag. a 12-a)

REDAȚIA

Filosofia
icoanei...

4

OCNA TELEGA (XVI)

Prof. ILIE CRISTIAN

Un alt haiduc celebru, care a fost închis la ocna Telega, de unde a evadat, a fost *Nicolae Grozea*¹, fiul unui țăran sărac din Botești, plaiul Horezului (județul Vâlcea). Neavând pământ, Nicolae Grozea a venit în București, în anul 1822, în căutarea unei vieți mai bune. Aici a luat în arendă, pe timp de trei ani, cârciuma Ioanei văduva, din mahalaua Sfântul Vasile². În documentele vremii de la începutul deceniului al patrulea al secolului al XIX-lea el era caracterizat ca fiind „mărunt, părul negru, sprâncene negre, ochi căprui, mustăți bălane, nas potrivit, la față ciupit”³.

În anul 1826, Nicolae Grozea s-a alăturat cetei lui Ioniță Tunsu⁴ și împreună au „călcat” o băcănie din drumul Târgoviștei (azi Calea Griviței). Sunt prinși și duși la închisoarea spătăriei, de unde Tunsu și principalul său colaborator, Dumitru Lungu⁵, reușesc să evadeze după doar câteva zile. Grozea, prefăcându-se bolnav, este mutat la spitalul Colțea, de unde și el reușește să scape. După doi ani, în 1828, ceata se reface tot la București și în ultima zi a anului 1829 ei organizează „călcarea” logofătului Manolache, din mahalaua Popa Rusu, de unde au luat o importantă sumă de bani: 20.000 de lei. În primăvara anului următor, după ce au mai organizat câteva „spargerii” în capitală, pe Podul Beilicului (azi Calea Șerban Vodă) și Podul Calicilor (azi Calea Rahovei), ceata a călcat casa lui Mincu

¹ Era născut prin anii 1804-1805, deoarece în 1831 autoritățile îl dădeau ca fiind în vârstă „ca 26 ani”. În secolul al XVII-lea este menționat un alt haiduc cu același nume: Nicolae Grozea din Brebu. Cf. Alin Ciupală, Șerban Băleanu, Istorisiri de pe plaiuri câmpinene. Chipuri. Locuri. Întâmplări, Editura Premier, Ploiești, 2013, p. 28-29

² S. Iancovici, *Materiale privitoare la haiducia lui Tunsu și Grozea*, în loc. cit., p. 109. S. Iancovici este Sava Gârleanu!

³ Apud *Ibidem*.

⁴ Ca „de 30 ani” în 1831, Ioniță Tunsu era originar din satul Opași, județul Olt, fiul diaconului Constantin.

⁵ Venea din satul Bucura județul Mehedinți.

sin Dinu morarul de la Filipeștii de Târg, județul Prahova, de unde a luat bani, „lucruri de preț, printre care și trei pistoale”⁶. La scurt timp însă ceata este prinsă și lucrurile „dosite”, ca și banii, sunt recuperate. Urmează o nouă detenție la închisoarea spătăriei, de unde, „la un ceas după miezul nopții”, în ziua de 1 iulie, „răzvrătindu-se cu toții și stricând legăturile de fier ce avea și ușa închisorii”, au reușit să fugă. Printre cei scăpați se aflau Tunsu, Lungu, Buștea și Stan Belivacă⁷. Nicolae Grozea, rămas în închisoare, a făcut iarăși pe bolnavul, a fost dus la spital, de unde, „au făcut mijloc de au scăpat, fugind cu pintenele de fier la picioare”⁸. Este prins și arestat însă numai după câteva luni, ca de altfel cea mai mare parte a cetei lui Ioniță Tunsu⁹. După aproape un an și jumătate de detenție, Nicolae Grozea evadează din nou, în noaptea de 12 spre 13 februarie 1831, după un plan pregătit și aplicat de către Ioniță Tunsu¹⁰. După alte câteva „lovituri” împreună, Grozea și Tunsu, prin august 1831, se retrag la Focșanii Moldovei, unde, se pare, intenționau să deschidă o cârciumă. Au dat de bănuț din cauza celor găsite asupra lor: 3600 de lei, arme și alte lucruri de valoare. Tunsu fuge, dar Grozea este reținut, trimis la Iași și închis. Recurge la vechea strategie, boala, și reușește să scape.

Între timp, unii dintre membrii cetei, precum Pârveu Catană, au fost prinși și trimiși la ocna părăsită de la Telega. La sfârșitul anului, tot acolo ajungea și Ioniță Buștea. Ioniță Tunsu, după fuga de la Focșani se stabilise pentru o vreme la Craiova, dar în decembrie 1831 era la București, unde și-a petrecut iarna. În primăvara reia seria „atacurilor”, dar la 12 august 1832 a fost împușcat, în urma unei trădări, pe podul Grozăveștilor¹¹.

Sfârșit

⁶ *Ibidem*, p. 110.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Apud *Ibidem*.

⁹ Tunsu a fost prins și el, dar ceva mai târziu, în februarie 1831.

¹⁰ *Ibidem*, p. 113.

¹¹ *Ibidem*, p. 124. Cel care l-a trădat pe Ioniță Tunsu, facilitând astfel uciderea lui, căpitanul Ștefan, care participase la câteva dintre „călcările” haiducului, a primit din partea autorităților o gratificație de 1000 de lei și o pensie lunară de 50 de lei pentru toată viața! *Ibidem*, p. 127.

Din neam

*Bate vânt și ploaie
Și vin tăt șiroaie
De la munte sus,
Unde baciui-dus
La plai înierbat
Departa de sat.*

*Ceriu-i o furtună
De apă nebună,
Soarele s-a stâns,
Pe creste a nins.
Numa' Domnu poate
Să oprească toate.*

*Mama-ntruna plânge
Viața-ncet se stânge,
C-am urcat pe cruce.
Neamu' meu se duce
Departa de vatră
Bat din poartă-n poartă.*

*Doamne, dă-ne nouă
Lacrimă de rouă,
Dă-ne și dreptate,
Spor și sănătate,
Da' mai bun ca toate
Zile luminate!*

GEORGE BÎRZĂNESCU

Comunitarismul – o alternativă de viitor

SEBASTIAN SÂRBU, scriitor

Comunitarismul este o formă superioară de organizare a societății și statului pornind de la comunitatea umană. Comunitatea reprezintă modelul fundamental de organizare, prezervare și dăinuire a valorilor și identității unei națiuni. La fel cum un popor organizat dă naștere unei națiuni iar o societate este organizată prin stat, la fel și comunitatea reprezintă un model de organizare viabil care, pornind de la legile dezvoltării societății, își autogenerază resursele și instrumentele necesare pentru a făuri societatea viitorului cu instituțiile sale adaptate cerințelor reale de progres. Alorile umaniste nu pot fi devalorizate printr-o libertate lipsită de responsabilitate, o dreptate lipsită de umanitatea sau de o egalitate goliță de conținutul solidarității și al echității reale.

Drepturile și obligațiile cetățenești că sistem corelativ nu pot fi deținute și exercitate decât în cadrul comunității care se opune că model de coexistență atât individualismului cât și formelor oligarhice de formare și manifestare a instituțiilor respectiv a mijloacelor care trebuie să asigure în final independența și bunăstarea comunității umane generale. O comunitate semnifică un ansamblu social, o adunare, o colectivitate de mari dimensiuni, dar și o unitate socială complexă cu un anumit grad de organizare și coeziune internă. Comunitatea poate fi ierarhic dispusă atât vertical cât și orizontal prin reguli, norme de organizare și conviețuire, cutume, valori socio-morale fiind structurată că și comunitate socială, regională, națională sau funcție de sectoarele de activitate economică, culturală, etc. Munca și justiția socială constituie valori centrale ale comunitarismului. Munca că instituție socială în comunitarism nu urmărește doar profitul particular. Dimpotrivă pe lângă echilibrul între profitul particular și cel social trebuie să se realizeze necesitatea economică superioară de contribuție a fiecărei părți sociale la dezvoltarea generală comunitară

prin încurajarea participării forțelor active la dezvoltarea comunitară și producerea de valoare adăugată în toate domeniile care preocupă statul.

În acest început de secol și mileniu nevoia de securitate a crescut proporțional cu nevoia de libertate. Ambele necesită soluții care nu pot veni din afara sistemului. Opinăm statul este produsul societății (comunității umane/sociale/naționale) și nu societatea produsul statului. Această idee generează mai multă responsabilitate și conștiință civică. Prima formă de organizare a statului a fost familia. Familia este celula de bază a comunității, înțeleasă ca societate organică. Ea, alături de școală, asigură unitatea de gândire și acțiune a unei societăți dar și mijloacele de dezvoltare a viitorului model de comunitate care trebuie conceput în mod programatic în prezent. Viitorul nu trebuie lăsat la întâmplare. Reforma vieții sociale nu se mai poate face decât prin reforma vieții individuale prin inocularea valorilor etico-sociale ale dreptății, solidarității, responsabilității, integrității, muncii, cinstei, umanității, simțului civic și demnității. O societate trebuie organizată, iar această organizare se realizează prin comunitate acolo unde valorile individuale își găsesc mediul favorabil dezvoltării și bună-stării reale. Convergența intereselor particulare cu cele generale trebuie să aibă ca putere regulatoare, în comunitarism, contractul social.

Acest concept a fost definit de filosoful J.J. Rousseau la vremea sa drept înțelegerea mutuală între părțile sociale de a nu își afecta proprietatea, drepturile, libertatea și interesele legitime. Desigur dincolo de conotațiile politice specifice epocii noi subliniem că valoarea practică și universală a conceptului de contract social constă în realizarea unei societăți a solidarității și justiției sociale în care mecanismul democratic să fie aplicabil proporțional tuturor părților sociale conferind asigurând egalitatea în drepturi și armonizarea intereselor societății. Astfel comunitatea organizată prin stat limitează acele interese care subminează bazele dezvoltării societății și statului, uzurpă proprietatea și împiedică progresul generând corupție, polarizare și anarhie.

Opinăm că Statul comunitar trebuie să fie principalul producător și gestionar al avuției naționale întărind disciplina financiară și dezvoltând potențialul uman și strategic

prin încurajarea participării cetățenilor în activitatea de conducere și forme decizionale. Educația și socializarea informației, capitalului, bunurilor și serviciilor constituie coordonate ale comunitarismului prin care resursele umane, informaționale, materiale și naturale sunt valorificate de întreaga comunitate astfel încât modelul de dezvoltare și organizare socială să aibă un caracter „autonom” iar descentralizarea administrativă să presupună o descentralizare reală prin modul în care comunitatea socială organizată pe baze noi dezvoltă noi pârgii de control asupra factorilor de decizie și a resurselor de utilitate publică (comunitară). Solidaritatea și justiția socială trebuie să asigure în concepția comunitaristă drepturile egale ale omului și aplicarea în plan economic și social a principiului justiției proporționale ținând cont de starea socială a individului și mediului social astfel încât decalajele de dezvoltare și problemele materiale să fie rezolvate prin soluții colective adecvate astfel încât Statul, prin efortul de coeziune socială, să asigure un proces echitabil de tratament și cu costuri financiare reduse pentru creșterea eficiențelor programelor comunitare ce sunt necesare în domeniul formării profesionale și combaterii excluziunii sociale.

Mai opinăm că proprietatea trebuie să fie universală și distributivă. O soluție în cadrul comunitarismului o poate reprezenta autofinanțarea colectivităților interne. Domnia dreptății și libertății este domnia regulilor drepturilor de proprietate. Fiecare trebuie să fie proprietarul direct și numai al bunurilor și valorilor produse de acesta. Nimeni nu are dreptul să fie proprietarul bunurilor și valorilor produse de munca altuia. O proprietate distributivă înseamnă că beneficiile muncii fiecăruia se distribuie în mod egal fiecărei părți sociale. Dar pentru ca o proprietate să conducă la libertate economică și echitate ea trebuie să fie și posesiune. Astfel, conform dreptului, proprietatea fără posesiune nu este proprietate reală.

O comunitate pentru a fi independentă trebuie să promoveze bunurile și serviciile necesare satisfacerii cerințelor membrilor săi. Acesta este un model prin care comunitatea umană realizează o întreprindere socială într-un sens larg. La fel cum întreprinderea este modelul gândirii și organizării microeconomiei sau economia națională, tot așa este și comunitatea raportată la stat ca și comunitate națională.

AȘTEPT PROVINCIA...

VALENTIN HOSSU-LONGIN

Scriitor

PRO SAECULUM – Revistă de cultură, literatură și artă; Editor VRANPRESS Media; sub egida C.J. Vrancea și a Primăriei Municipiului Focșani; director executiv Nina Deșliu, redactor-șef Rodica Lăzărescu; str. 1 Decembrie 1918, bl. 37, et. 2, ap. 8, Focșani; telefon 0741-113.871; E-mail: saeculum-focșani@yahoo.com

Am în vedere nr. 3-4/2015, în al XIV-lea an de existență, când are 252 de pagini (format A4), în condiții tipografice excelente (ilustrație după lucrări de Neculai Hilohi). Puține publicații de profil au ca semnatori scriitori și publiciști renumiți, precum: D.R. Popescu, Cornel Ungureanu, Nicolae Gheran, Ana Blandiana, Radu Cârneli, Mircea Tomuș, Emil Lungeanu, Liviu Ioan Stoiciu, Magda Ursache, Mihai Neagu Basarab, Mircea Popa și încă vreo duzină de condeieri de marcă, din toate colțurile țării, de o determină pe Rodica Lăzărescu să afirme că în aceste pagini se regăsesc „multe dintre centrele culturale românești”, atât cele „provinciale”, cât și „bucureștenele” ori ale „diasporenilor” adunate la Milcov întru Unire. Numai spațiul și tipicul acestei rubrici mă obligă să fac referire dar la câteva scrieri menite să atragă atenția cititorilor asupra întregului volum.

Doi fini analiști se opresc asupra cărții lui Theodor Codreanu *Eminescu „incorect politic”* (Ed. Scara Print, 2014). Pentru N. Georgescu, autorul este „dacă nu cel mai aristotelian polemist de la noi, în orice caz unul de frunte”, el „lucrează numai cu *legetai*, peste tot discută ceea ce se spune, nu iese din spusă, nu inventează, nu falsifică spusa, nu o bruschează, nu o evită. Și, mai ales, o protejează: rare sunt cărțile unde găsești rezumată cu atâta grijă spusa celui alt”. Și argumentează cu „poziția lui Theodor Codreanu față de teoria lui Virgil Nemoianu, pe care-l respectă și chiar îl admiră arătându-i, totuși, lipsurile”. Pentru Ionel Necula, „conceptul de *political correctness* (n.n. american), ca procesare rațională a vieții și existenței în general, în esență, și-n absolut s-a impus și-n Europa, pentru a da seama de acte și acțiuni, care pot desemna modalități salubrizante de procesare a problemelor lumii contemporane”. După o analiză pertinentă și aproape exhaustivă, exegetul afirmă: „ca și Brâncuși, Eminescu a descoperit adevărata față a neamului său, depășindu-se de el, pribegind prin lume. *A descoperit-o*, mai precizează autorul, *arheal, redându-i adevărata vitalitate* (p.177). De fapt, și-au depășit veacul, prin felul cum au ajuns la esența lucrurilor și a lumii”...

Deoarece recent a împlinit 80 de ani, scriitorul *Dumitru Radu Popescu* (n. 18 august 1935) și opera sa, întinsă pe o jumătate de secol, au parte de întrebări și răspunsuri, de recapitulări și opțiuni din partea lui Cornel Ungureanu, Theodor Codreanu, Constantin Cubleşan, Petre Isachi, Loredana Tuchilă și Bogdan Ulmu. În esență, este vorba de receptarea, la nivele temporale diferite, a unei opere pe cât de voit accesibile la prima vedere, pe atât de profunde, cu eroi și evenimente pendulând între agonie și extaz, între sublim și grotesc, între cotidian și istorie. Tot acest univers de cunoaștere a vieții devine palpabil în romane, scenarii de film, nuvele, eseuri și memorialistică, aducând autorul în planul întâi al literaturii române contemporane. Vă urăm și noi *Ani mulți și buni, cu sănătate*, Domnule Academician!

CUVÂNTUL LIBER, Cotidian mureșan democratic și independent; red. șef Lazăr Lădariu; str. Gh. Doja, nr.9, Târgu-Mureș; 0265-266.233 și tel/fax 0265-266.269. Este unul dintre puținele cotidiane „județene” cu o pagină și rubrici de cultură săptămânale, marți și vineri, la care se adaugă uneori Editorialul și relatări de la eveni-

mente „la zi” din spațiul cultural-artistic și istoric transilvan. Este meritul redactorului șef, poet, memorialist și publicist patriot, care conduce această publicație încă de la debut (26 decembrie 1989), în a realiza un echilibru informațional între preocupările forurilor locale, cu numeroase probleme administrativ-sociale și etnice și evidențierea patrimoniului limbii române și a tradițiilor străbune. Totul în lumina reală a contemporaneității. Iată câteva exemple culese din numerele primite la sfârșitul lunii august; încep cu editorialele colegului de breaslă și ideal, ale căror titluri sugerează perfect conținutul lor.

Ce cărți citeam noi, înainte de decembrie 1989? (nr.136). L. Lădariu (n.1939) răspunde unor „demolatori” ai epocii respective, considerate o „Sahară culturală”, nominalizând seria de scriitori români și străini prezenți în librării, mai ales după 1964-65, și spectacolele de teatru de pe mai toate scenele noastre. Nominalizează zeci de titluri ale unor scriitori contemporani, dar și reeditarea clasicilor și promovarea tinerilor creatori. Autorul nu uită să-i amintească pe elitiștii care acum îl consideră pe Eminescu doar „un Mitică cunoscător al gramaticii românești”, în timp ce tot aceștia acceptă tacit manelizarea actului artistic. *Grigore Vieru și „limba noastră cea română”* (nr. 138). O incursiune în tezaurul moștenit de la Ienăchiță Văcărescu, Eminescu, Alexei Mateevici, Nicolae Dabija și Leonida Lari, poetul basarabean considerând Prutul „apă-n ștreang” între țări vorbitoare în „Limba doinelor de aur”...

„*Dar a ieșit așa, să fu român.* / Și eu cu soarta asta mă împac!” (148). Titlu luat din poezia „Inscripție pe piatra de hotar”, de Geo Dumitrescu, poet stins în uitare și singurătate. E o lungă confesiune începută cu strofa: „Slav aș fi fost, de nu eram latin./ Latin aș fi, de n-aș fi fost și dac-/ Dar a ieșit așa, să fiu român./ Și eu cu soarta asta mă împac!”... Autorul editorialului aduce în discuție sintagma *Patria-Mamă*, „de care-i legată ființa neamului”, apărută dintotdeauna de către adevărații naționaliști și patrioți. „Din hronicul vremurilor până azi, se aude vuietul Rovinelor, Podului Înalt, fluierul Iancului, asalturile Mărășeștilor, al bățăliilor de la Cotul Donului – Stalingrad, de la Oarba de Mureș”. Totu-i anulat de azilul mizer al guvernanților dâmbovițeni, politicieni fără scrupule, jefuitori de țară și propagandiști ai îmbogățirii peste noapte. „*Ostaș al adevărului etern biruitor. Faptele lui trebuie săpate în bronzul nemuririi*” nr.(153). Sunt cuvintele marelui istoric Silviu Dragomir, în discursul de recepție la academie (29 mai 1929), despre revoluționarul Constantin Romanu-Vivu, prefectul Legiunii a XII-a, arestat și ucis mișelește în iarna lui 1849, de către trupele secuiești-ungurești. „Alături de Avram Iancu și Ion Buteanu, icoana zugrăvită a lui Constantin Romanu-Vivu face parte din galeria luptătorilor anilor 1848-1849, care au cerut românimii ardeleni atâtea sacrificii de sânge”. Evocarea acestui martir al neamului a fost prilejuită de inițiativa mai multor organizații culturale-istorice de amplasarea unei statui în parcul UMF din oraș. Numai că în Consiliul Local Târgu-Mureș, consilierii UDMR și anumiți lideri ai unor asociații maghiare s-au opus, apoi au condiționat și cu ridicarea statuilor lui Suto Andras și Bethlem Gabor! Decizia finală n-a fost luată...

Despre „*Avram Iancu și toți eroii neamului românesc, cinstiți la Dedrad*” nr. (138) relatează Dr. Florin Bengean din localitatea pendinte de comuna Batoș aflată la NV de Reghin, unde în ziua de 19 iulie 2015 s-au dezvelit și sfințit Crucea Eroilor și bustul revoluționarului Avram Iancu. Sărbătoarea a prilejuit momente cu adevărat înălțătoare, care te fac să te simți bine că ești român. Ceremonia militară a fost oficiată de militarii Brigăzii 6 Operații Speciale „Mihai Viteazul” din Târgu-Mureș, la eveniment fiind invitați veterani din

Pământ vândut

*Bate Tu, da' bate Doamne
Pe românul care doarme
N-ar bani, grijă nu poartă
Că străinu-i bate-n poartă.*

*Coasa-n cui îi rujinește
De-acuma nu mai cosăște
C-o vândut pământ și casă
Toată vatra-i strămoșească.*

*Și-or ave copii lui
Loc în cuibu' cucului
Că o dat pe-un pumn de bani
Ce-or strâns moșii-n ani și ani*

*Apoi ăst străin nu știe
Câți s-or potopit sub glie
Și cât sânje și sudoare
O curs de la deal la vale
Ca în țară ce mai crește
Să vorbească românește.*

*Da' tu dragă țărișoară
De te-o da străinu-afară
Străgă pe cei ce-s ulcele
Să te apere de rele.*

*Că și Domnu' i-a lăsa
Din cer a să înturna
Și le-o face brațu' tare
Să te scape de ocare
Și le-o da din ceruri mâna
Să îți apere țărâna.
Și le-o da din cer cuvântu'
Să îți curăț pământu'.*

DANIELA TURLEA

al II-lea război mondial din județul Mureș, precum și fanfara orașului Reghin. Primarul Dinu Dumitru Cotoi a prezentat un scurt istoric al Dedradului (atestat în 1319), referindu-se la contribuția sașilor la evoluția în timp a localității. Apoi au susținut alocuțiuni Ioan Berța, președintele Asociației Cultural-Patriotice „Avram Iancu” din Târgu-Mureș, senatorul Alexandru Petru Frătean, consilierul județean Iulian Petcu, Ovidiu Dancu, vicepreședinte al C.J. Mureș, și scriitorul Lazăr Lădariu, președintele Despărțământului Județean Mureș al ASTREI. Acesta a spus: „Sub privirile Iancului, Crucea Eroilor rămâne un alt semn al veșniciei, al continuității noastre, aici, în Transilvania românească și eternă. De cei duși, să țină Țara pe piepturile lor, ne este dor și nu-i vom uita! «Eroi au fost./ Eroi sunt încă./ Ș-or fi cât neamul românesc!»”.

O notă specială merită articolele menite să sublinieze atitudinea unor oficialități maghiare și secuiești, cu acțiuni și atitudini iredentiste, șovine și discriminatoare etnic, asupra cărora ne vom pronunța ulterior. De remarcat și rubricile privind numeroasele manifestări culturale-artistice prilejuite de aniversări și sărbătoriri locale (Sighișoara, Toplița, Târgu-Mureș, Râșnov, Băița).

PRO SAECULUM

Anul XIV, nr. 3-4 (103-104) – 15 aprilie – 1 iunie 2015 revistă de cultură, literatură și artă

CUVÂNTUL
COTIDIAN MUREȘAN DEMOCRATIC SI INDEPENDENT *liber*

FILOSOFIA ICOANEI ȘI ICOANA SACRĂ A FILOSOFIEI BIBLICE (I)

La începutul secolului XXI, filosoful francez Andre Malroux afirma, surprinzător în plan spiritual, precum că „Secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc”. Am rememorat această provocare în fața troiței de la poarta picturii ardelean Daniela Turlea, dintr-un sat aflat în vecinătatea localității Tărtăria, unde s-au descoperit mai multe tăblițe cu o vechime de 7000 de ani, reprezentând primul mesaj pictografic din istoria omenirii, cu 1000 de ani înaintea nașterii Sumerului. Tăblițele de la Tărtăria sunt mărturia recunoscută în lumea istoricilor de pretutindeni că în România a început scrisul în lume, adică strămoșii noștri au reprezentat leagănul planetar de civilizație. Pe una din tăblițe este desenată o cruce, cu textul „Omul care știe tainele, va merge în ceruri”. Vizitând expoziția de icoane pe sticlă, de icoane pe lemn și de icoane pe piatră ale picturii Daniela Turlea, am realizat în adâncime adevărul inscripționat pe tăblița de la Tărtăria, acum 7000 de ani. Aceste taine le putem descifra deopotrivă în mesajele icoanelor sacre. Icoana reprezintă văzutul nevăzutului.

Ne-am propus să adâncim filosofia icoanei sacre și sensurile icoanei divine în filosofia biblică, care se întrepătrund într-o cosubstanțibilitate desăvârșită. Icoana este mai presus de veacuri. Icoana ne dă sentimentul veșniciei, ne spune cine suntem, de unde venim și încotro ne îndreptăm, ca să-l parafrăzăm pe Andre Malroux.

ICOANA „INTRAREA ÎN IERUSALIM”

Tipologia iconică a mitului biblic a lui Hristos este impresionant de vastă. Patria icoanei sacre a fost Răsăritul ca o veritabilă „teologie vizuală”, dezvoltându-și o filozofie originală, potrivit căreia lumea ar fi fost creată prin „emanație” din ființa primordială divină.¹ Sfântul Apostol Pavel spunea că „Hristos este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut”. În Biblie cuvântul și imaginea dialoghează, se cheamă unul pe celălalt, exprimă aspecte complementare ale aceleași unice Revelații: „Fericiți sunt ochii care văd ce vedeți voi” (Luca X, 23).

Ceea ce Evanghelia ne spune prin cuvânt, icoana ne-o vestește prin culori, ne-o face prezentă. Detaliind, arătăm că, de plidă, Crăciunul este simbolizat prin imaginea ieslei și Nașterii Mântuitorului. „Astăzi se naște din Fecioară Cel ce ține în mână toată făptura”. Icoana Botezului lui Iisus ni-l prezintă pe Fiul lui Dumnezeu care era necunoscut pentru popor și care prin Botez, se arată tuturor și se consacră misiunii sale pământești. Icoana Intrării în Ierusalim îl prezintă pe Iisus ca „bunul Mântuitor”. Icoana Răstignirii ni-l prezintă pe Iisus în mâinile păcătoșilor, acesta asumându-și moartea în mod liber, ca o suferință a tuturor oamenilor. Icoana Înălțării confirmă Scriptura, când Fecioara Maria primește binecuvântarea rituală a lui Hristos.²

Am putea continua cu prezentarea tipologiei vaste a icoanei cu tematica Mântuitorului. Însă decodificând în continuare simbolurile mitice ale lui Hristos, vom descifra filosofia icoanei sacre „Intrarea în Ierusalim” a picturii Daniela Turlea. În romanul „Confreria Sfântului Giulgiu” se spune că regele Abgar din Edesa, din nordul Mesopotamiei l-a salutat pe Iisus, care s-a ivit la Ierusalim în Duminică Floriilor, călare pe un asin: „La urechile mele au ajuns vești despre tine și despre tămăduirile pe care le înfăptuiești fără să ai trebuință de leacuri, nici de ierburii. M-am gândit la una din două: ori că tu esti Dumnezeu în persoană care a coborât din ceruri și înfăptuiește aceste lucrări, ori că ești Fiul lui Dumnezeu. Am auzit că iudeii clevetesc despre tine și că au de gând să îți facă rău. Să știi, așadar, că orașul meu e mic, dar nobil și că e de ajuns pentru amândoi. „De aici de la Edesa din secolul I după Hr începe isteria recuperării Sfântului Giulgiu, unde regele Abgar s-a vindecat de lepră după înfășurarea cu acest Mandylion, cum îl numeau romanii și grecii și care devenise obiect de cult sacru pentru creștinii din toată lumea. Emirul Edesei a înfruntat trupele Bizanțului, când împăratul roman Lecapenos (920-944) l-a învins pentru a duce în Bizanț, în 16 august 944, Mandylion-ul. Acesta a dispărut - fiind luat de cruciații din Țara Sfântă - până în secolul XIV, când a apărut în Franța. Legenda Sfântului Giulgiu spune că generalul armatei bizantine l-a primit din partea unui nobil din Edesa, plecând cu el la Constantinopol. Pe această pânză de în sfântă se află imprimat chipul lui Hristos și cine o deține va avea puteri supranaturale și nu se va mai poate teme de nimic.³

Potrivit legendei biblice, ultima săptămână petrecută de Hristos la Ierusalim, acesta și-a dedicat-o poporului, călare pe un mânz, aclamat de mulțimea de ucenici. „Binecuvântat este cel ce vine în numele lui Dumnezeu”, repeta la nesfârșit mulțimea din Țara Sfântă. În Joia Mare, Iisus a participat la Praznicul Paștelui împreună cu cei 12 ucenici ai săi (Cina cea de Taină), plecând apoi pe Muntele Măslinilor. În acest timp Iuda, cel de-al 12-lea ucenic a plecat, înainte, de la masa sfântă pentru a organiza în conspirativitate prinderea lui Iisus pentru a fi predat lui Pilat din Pont, guvernatorul roman, care decretase condamnarea Mântuitorului la moarte prin răstignirea pe cruce. Acuzăția adusă a fost că Iisus s-a făcut pe sine „Fiul lui Dumnezeu”, când Cezar era singurul împărat recunoscut de către iudei. În Vinerea Mare, Iisus a fost răstignit pe cruce, cămașa de pe el fiind aruncată pe jos. Timp de 750 de ani două organizații secrete și-au disputat dreptul de proprietate asupra Sfântului Giulgiu. Din anul 1578 Sfântul Giulgiu a fost păstrat la Catedrala din Torino, iar în anul 1983 acesta a fost concesionat Vaticanului.³

ICOANA „ACOPERĂMÂNTUL MAICII DOMNULUI”

Numele Maicii Domnului a rămas înscris de-a pururi în analele creștinismului. Maica Domnului se trăgea din familia regelui David (tatăl ei se numea Ioachim, iar mama Ana).

Nașterea lui Iisus este socotită a se fi petrecut în anul 6 sau 7 î. Hr., din fecioria ei, în timp ce Sfânta Familie se deplasa de la Nazaret la Bethleem. Într-o peșteră de păstori, Fecioara Maria l-a născut pe Mântuitor, pruncul fiind înfășat și culcat în iesle, potrivit legendei. Auzind de nașterea lui Iisus, regele Irod s-a tulburat, știind că din el va ieși conducătorul poporului lui Israel. A declanșat atunci o vastă acțiune pentru depistarea tuturor nou-născuților și a ucis peste 14.000 de prunci în nădejdea că printre aceștia va fi și Iisus. Îngerul păzitor a spus lui Iosif: „Scoală-te, ia Pruncul și pe mama lui și fugi în Egipt”. Și atunci sfânta Familie și-a găsit refugiul în Egipt trei ani, până la moartea lui Irod.⁴

Icoana clasică a Fecioarei Maria o prezintă purtând copilul pe brațul stâng, iar cu mâna dreaptă îl arată pe Mântuitor, îl strânge la piept, subliniind latura maternă a Mariei, într-o

³ Ierusalim, Sensul Lumii, Editura Nemira, 2015, pg. 91

frumusețe sublimă, și de o măreție cerească desăvârșită. Pe când esența divină a icoanei intitulată „Acoperământul Maicii Domnului”, prezintă un subiect mai rar constat în iconografia domeniului. „Maica Domnului” este numele dat Fecioarei Maria prin decretul împăratului Constantin Copronimul și simbolizează, de data aceasta, iubirea de oameni, manifestarea umanității și misiunii sale pământești, după modelul umanității lui Hristos. Icoana simbolizează, putem spune, ipostaza ei de mamă ocrotitoare, care salvează orice făptură. Omul apare aici ca o împlinire a ei, în spațiul spre care converg toate înfăptuirile sale divine, Maica Domnului fiind mama tuturor oamenilor.

Autenticitatea icoanei pentru filosofia eclesiastică românească rezidă, în mesajul ei creștinesc de ocrotire a domnitorilor români care și-au consacrat viața apărării gleei strămoșești, a credinței în valorile cultului ortodox, care a menținut unitatea de gând și faptă a poporului român, adeseori până la sacrificiul suprem. Sunt ușor de identificat multe din figurile celebre de domnitori din Țările Române care au păstorit, de-a lungul secolelor poporul român, care au menținut aprinsă flacăra religiei ortodoxe și altor culte creștine, în marea epopee de supraviețuire a neamului, la marea sa răscruce de interese obscure ale istoriei mult milenare.

Putem afirma, fortând nota imaginației, că icoana „Acoperământul Maicii Domnului” reprezintă o paradigmă iconică a personalizării mesajului pe istoria poporului român conferindu-i o valoare adăugată, preluând de la filosofia geto-dacilor ideea nemuririi, a iluminării poporului de către zeul Zamolxis, a vietii veșnice sub protecție divină.

ICOANA „LUPULUI DACIC”

Istoria noastră n-a elaborat, în plan științific, decât începând cu Densușianu, capitalul mitologic al strămoșilor, deși aceștia au moștenit și au perpetuat legende „SACRILOR” care i-au făcut de neînving în fața dușmanilor de pretutindeni și care, ulterior, au fost zeificați și divinizați, așa cum o confirmă și Herodot, părintele științei istoriei. Epoca mitologică a străvechii noastre civilizații dacice a înălțat printre zeități „Cerule”, „Pământul”, „Luna” și „Stelele”, ale căror legende se regăsesc inclusiv în colindele de astăzi ale românilor, precum și în folclorul său.

Dacă potrivit conceptului că istoria este pentru societate ceea ce este memoria pentru individ, atunci putem afirma că conștiința mitică a strămoșilor noștri a cuprins atât sensurile sale divine, de revelație a misterului, cât și axa existențială fără o temă religioasă. Mitologia traco-geto-dacilor avea ca spiritualitate pe zeul Zamolxis, care trăia în Olimpul Carpaților. Legenda spune că „Mama Florilor de Măr” a rămas „grea” din senin cu o Rază de Soare, născând pe cei doi Zamolxis (frate și soră), care, pentru a fi salvați de pericolul dușmanilor apariției lor, au fost puși într-un coș pe valea Tibrului, unde au fost găsiți de o lupoaică care i-a salvat de la pieire și i-a hrănit cu lapte zamolxian. Au fost adoptați, ulterior de soția unui păstor. Zamolxis, zeul tuturor dacilor îi considera pe lupi ca frați de sânge ai supușilor săi și se baza pe ei în lupta de apărare pe care o duceau pentru Muntele Sacru. De aceea lupii s-au retras lângă Zamolxis, în Marea Cetate a Munților Apuseni pentru a-l apăra în fața coteritorilor Imperiului Roman. Legenda spune că multe izbânzii militare ale dacilor au fost obținute cu ajutorul lupilor; lupii pătrundeau în tabăra dușmanilor, aducând informații însemnate pentru comandantii poporului dac.

Icoana pe care o prezentăm în premieră, în ediția de astăzi a revistei noastre, pe care noi am numit-o „Legenda Lupului Dacic”, completează în mod fericit, mitologia strămoșilor noștri traco-daco-geți. Această icoană, de o originalitate debordantă, a picturii Daniela Turlea conferă o valoare complementară deosebită icoanei clasice cu substrat divin, ca o paradigmă distinctă în armonia cosmologică a picturii sale și în descifrarea destinului omenirii.⁴

(va urma)

ILIE GABRA, doctor în filosofie

⁴ Romanul „Sfântul Giulgiu”, 2015, București

¹ Dictionar de filozofie, 1978, pg. 540

² Paul EVDOKIMOV, Arta icoanei. O teologie a frumuseții. Editura Sophia, 2014, pg. 167

SARMIZEGETUSA REDIVIVA? (II)

(urmare din pag. 1)

Așa am crescut și rezistat, așa am continuat să trăim nedezlipiți de pământul străbun, cu suflet dac și inimă romană. Pentru mine, Regia și Ulpia sunt pecețile de înțelepciune și civilizație puse pe un act de naștere pe care avem datoria să-l arătăm lumii în toată splendoarea sa!

...Din porunca înălțatului împărat Cezar Nerva Traian, fiul fericitului Nerva, a fost întemeiată Colonia Dacica, prin înputernicitul său, generalul guvernator Decimus Terentius Scaurianus” – glăsuiește actul nașterii capitalei provinciei Dacia (între anii 108-110 d.H.), cioplit în piatră, monument epigrafic menit să dăinuie peste secole și milenii. Ulpia Traiana Sarmizegetusa este „locul unde s-a hotărât, acum două mii de ani, care e limba pe care vom vorbi-o, care e sufletul care va sălășlui în trupul nostru tragic” – scria Nicolae Iorga, după cercetarea acestor locuri, entuziasmat în fața mărețelor mărturii arheologice din satul hațegan ce se chema, pe atunci, Grădiște (coincidentă? Culmea pe care-i așezată regia se numește Grădiștea de Munte).

La început, între cele două războaie, pe locul viitoare capitale, romanii au ridicat un castru, cu o garnizoană formată din legiunea a IV-a *Flavia Felix* prezentă și în timpul construcției orașului numit *Colonia Dacica*, singura citărie a lui Traian în Dacia și unicul oraș din această provincie întemeiat prin colonizare efectivă (*deductio*), cu veterani în mare parte de origine italică, ai cărui locuitori au fost înscrisi în tribul *Papiria*, din care făcea parte însuși împăratul cuceritor. Având în noua denumire cuvântul *Sarmizegetusa*, împăratul Hadrian demonstra că dorește să și-i apropie pe daci, arătând cât prețuiește el fosta lor reședință sacră.

Despre Ulpia s-a scris prima oară în 1516, de către umanistul Johannes Mezerzius, care a indicat că sub talpa câtorva case mizere, dintr-un mic sat, se află o adevărată mină de aur pentru trecutul istoric al latinității estice, indicând că ruinele descoperite aparțin Daciei romane. Astfel, fosta capitală, care avea aproape 20.000 de locuitori, în secolul al III-lea, fiind cel mai mare „metropolis” din estul Imperiului Roman, a devenit și loc de pelerinaj pentru învățați, dar și sursă de aprovizionare cu

piese autentice pentru colecționarii de antichități. Pe de altă parte, în secolele trecute, inclusiv al XX-lea, locuitorii satului și-au ridicat casele cu piatră și cărămidă din zidurile prăbușite și acoperite cu un subțire strat de pământ. Cu orice săpătură ieșeau la iveală lespezi de marmură, coloane, fragmente de statui, capitelluri, sarcofage, inscripții în piatră – își mai amintesc bătrânii comunei – care toate luau drumul cuptoarelor de var. Așa s-au înstrăinat și pierdut iremediabil valori inestimabile.

Numai Simion Corui, bărbat în crucea puterii, mereu zâmbitor, cu ochi blânzi, de vară senină, a salvat două piese de o remarcabilă frumusețe. La un pahar de jin-ars, ne povestește: „În 1950, un concetățean vine la mine să-i dau barosul, că eu sunt fierar, că el săpându-și fundație de casă a găsit doi câini de piatră, să-i ardă și să facă var din ei. Curios să-i văd, i-am spus că-i aduc eu barosul mai târziu. Și când am văzut ce minunăție a ieșit din mâinile cioplitorului acela din vechime, i-am zis că-i nebun de dă cu maiul în lei, că erau doi lei mari, cu ochi păzitori. L-am întrebat apoi cât va crede că face din ei și mi-a răspuns că patru care de piatră. Cât costă carul? O sută de lei! I-am dat 400 și apoi am tocmit, cu 50 de lei, pe un vecin cu sanie cu boi și-n timp de vară i-am adus acasă pe tâlpici, că nu aveam scripeți să-i urc pe vreun camion. Așa i-am pus pe zidul porții, să-i vadă toată lumea și să se bucure! Acolo, de unde am scos atunci leii, mai sunt îngropate multe lespezi

de piatră, cât masa, și cu litere și flori în ele. Dar nu numai acolo, peste tot, pe aici, ascunde pământul comori”...

Dacă săpăturile sistematice și cercetarea științifică a Ulpiei a început-o academicianul Constantin Daicoviciu, timp de peste un deceniu (1924-1936), aproape concomitent cu cele de la Regia, după al II-lea război mondial și-n special în anii '60-'70, până în septembrie '84, rolul de prim căutător printre ruine i-a revenit fiului acestuia, Hadrian, având în echipă tineri arheologi clujeni și deveni, precum Ioan Piso, Emil Nemeș, Dorin Alicu, Adriana Rusu, Constantin Pop ș.a. Cu toată abnegația acestora, când vară de vară (vara-i anotimpul arheologiei), scosese la lumină amfiteatrul cu tribune pentru aproape 5.000 de spectatori, templul zeiței Nemesis, Forul, Palatul Augustalilor și începuseră lucrările de restaurare-conservare, s-a anunțat diminuarea fondurilor ministeriale concretizată în oprirea acțiunii de punere în valoare a Ulpiei Traiane. La sugestia „Hașului”, mă deplasez la fața locului și scriu un incitant reportaj-anchetă, în revista „România pitorească”.

„Semnalul” n-a rămas fără ecou, la redacție primind o adresă din partea Direcției Monumentelor Istorice și de Artă, prin care se spunea: „În cadrul unei ședințe organizate de către Consiliul popular județean Hunedoara, la data de 10 iulie 1973, cu participarea reprezentanților C.P.J. Hunedoara, C.C.E.S., D.M.I.A., Institutul de arheologie Filiala Cluj și în prezența comisiei de sistematizare, s-au elucidat problemele legate de sistematizarea localității Sarmizegetusa; în continuare, se arătau măsurile și sarcinile fiecărui

însemnând, pentru Hadrian Daicoviciu, o luptă inegală cu tovarășii de „la vârful”, cu memorii, explicații, condiționări și iar promisiuni. Până la epuizare. În condițiile acestora pregătea, pentru 10 septembrie 1984, un colocviu de importanță națională *Orașele și dezvoltarea urbană în provinciile Dacia și Moesia Interior*, ca dovadă a puterii de iradiere a procesului de romanizare, de la sistematizarea localităților și amenajarea drumurilor, la construcția vilelor rustice și parcelarea pământurilor adiacente oferite veteranilor de război (la 35 de ani, ostașii deveneau „betranos”, după 20 de ani de armată, și cei mai mulți dintre ei hotărâu să rămână în Dacia, unii chiar căsătoriți cu localnice, beneficiind de toate prerogativele cetățenilor romani, chit că proveneau din mai toate provinciile imperiului, vorbind o latină vulgară). N-a mai apucat să prezideze acest colocviu, deoarece inima lui încă tânără (n. 1932) a cedat într-o noapte, în casa părintească, din perimetrul muzeului clujan, după o călătorie cu avionul de la București, unde-și petrecuse ziua în birourile mărimilor C.C.E.S., fără să i se dea satisfacție! În tot ce-a făcut „Hașul”, apărând cele două Sarmizegetuse, arheologia și istoria veche au câștigat foarte mult; prin ceea ce n-a mai reușit să realizeze, aceste științe au pierdut enorm!

Deoarece unii eroi și unele evenimente, mai „la zi” s-au fără vârstă, trec în uitare, m-am simțit obligat să restitui contemporanilor mei dimensiunea reală a faptelor trăite și asumate de-a lungul câtorva decenii de cercetări și implicare. Și pentru că închei cu soarta Ulpiei, trebuie spus că după multe suș-coborășuri, odată cu „implementarea” retrocedărilor, când peste unele monumente a crescut porumbul, forurile județene și locale, specialiștii muzeelor din Cluj-Napoca și Deva, ai unor asociații de

profil și universitari au decis și realizat Ziua Porților Deschise (în august), cu lupte de gladiatori în vechiul Amfiteatru, cu vizite la temple și muzeu, cu focuri de tabără romană și ospetie tradițională, cu participarea masivă a localnicilor și turiștilor, dar și a voluntarilor români și străini din Clubul Rotary Hațeg. Cu entuziasm și sacrificii se pot face multe lucruri bune, dar fără contribuția real-concretă a autorităților guvernamentale cultural-finanțiste totul rămâne la cheremul hazardului, al inițiativei de moment și în grija câtorva săteni, din cei circa 2.000, cât

are acum comuna Sarmizegetusa. La puțini kilometri de biserică din Densuși, și orașul Hațeg, pe drumurile ce duc la Caransebeș și fosta *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa* poate și trebuie să renască, concomitent cu *Sarmizegetusa Regia*, în spirit și faptă de interes național, într-o deplină concordantă cu cerințele turismului internațional și al cercetătorilor lumii antichității daco-romane!

Oare ne-a blestemat cineva să rămânem la „voința politicului”? Dar în Parlament și Guvern, acum și la Președinție nu-s numai „dâmbovițeni”. Excluzându-i pe cei ce se (ce-și) revendică din „pământ secuiesc” (l-au adus în Transilvania din câmpiile asire?) și vor autonomie teritorială, românii, de la prunci la dregători, trebuie să știe, să vadă, să cunoască istoria „celor doi sori” și a „celor două izvoare” ce-au zămislit poporul nostru, în urmă cu două milenii.

Guvernanți, treziți-vă la realitate, până nu-i prea târziu! Unde nu-i dragoste de glie și limbă, nimic nu e. Și neprietenii știu asta, profitând de lentoarea sau chiar inexistența unor hotărâri care să pună capăt acțiunilor și vizitelor „lucrative” împotriva României. Trebuie să vină vremea patriotismului luminat, a cultivării nobilei obârșii, a păstrării credinței, tradițiilor și dorului intraductibil pentru iubită, codru, râu, poartă înfrângiată, ie și fântână cu apă vie. Astea toate nu contravin europenizării/mondializării, ci impun în corul multinațional solistul cu cea mai autentică vibrație românească.

Doi lei păzesc locuința familiei Corui

organism în parte (n.n. conform tipicului ședințelor de partid), lămurindu-se „aspectele legate de viitorul localității în condițiile satisfacerii concomitente a valorificării științifice a orașului roman, precum și condițiile de trai a locuitorilor, ținându-se seama și de valoarea turistică a zonei”...

Când e sarcină, e cu plăcere: forurile s-au conformat, arheologii și localnicii căzuseră la pace, în ceea ce privește pământul răscolit și relicvele scoase de sub el. Și s-a organizat Sesiunea științifică de comunicări „Istoria și arheologia Daciei romane” (9-11 mai 1975), prilej și de a aniversa o jumătate de secol de la înființarea Muzeului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa (extins și reorganizat în 1966). După dezbateri, laude și promisiuni, am ieșit cu „Hașul” în zona recentelor descoperiri și el remarcă interesul arătat de forurile locale, dincolo de interesele economice al prezentului. Și zice: „Tata-mi vorbea mereu despre *solidaritatea națiunii cu trecutul ei* și faptul acesta ar trebui să fie astăzi mai actual și mai stringent ca oricând. Numai că ne trebuie hotărâri „la vârful”, nu doar cele locale”.

În bună tradiție dâmbovițeană, „minunea Ulpia” n-a mai durat decât încă vreo doi ani, Consiliul Culturii și Educației Socialiste subțindu-i iar fondurile, ca și în cazul Sarmizegetusei Regia (cu excepția perioadei de pregătire a Congresului internațional de istorie și arheologie, din 1980 – vezi episodul din numărul trecut al revistei), asta

Cadrilaterul la 102 ani (1913-2015) - fost teritoriu românesc (III)

Puterile Centrale ar fi primit o lovitură, în schimb a crescut influența Antantei. Stere însă atrăgea atenția că nu trebuie uitați aromânii, că nu s-au încheiat problemele din Balcani, că Bulgaria a dat dovadă de „aroganță și orbire», că rivalitatea Rusia-Austria nu s-a încheiat în ceea ce privește zona de la sudul Dunării. El cerea ca și glasul României să fie ascultat, să se ia în serios problema aromânilor din Serbia și Grecia cărora li se acorde largi drepturi, chiar autonomie. România primea Cadrilaterul dobrogean de 7726 km², cu o populație de 282.788 locuitori, din care 123.846 turci, 121.925 bulgari, 6.602 români. Mai erau tătari, țigani, ruși, greci, armeni, evrei, germani, sârbi, alții. Teritoriul primit pornea de la Dunăre, mai sus de Turtucaia și ajungea la Marea Neagră la sud de Ecrene. Bulgaria primea de la turci, la 1913, Tracia, în compensație. Cele 2 județe ce se vor forma Durostor și Caliacra vor avea centrele la Silistra și Bazargic (Dobrici). Iorga scria că România a mai cerut dreptul de a numi un episcop pentru români; nu se prevedea în tratat despăgubiri de război. Bulgaria dădea vina pe Rusia pentru deciziile de la 1913. Austria ațâța Bulgaria la revanșă.

S-a refăcut Albania iar Serbia, Grecia și Turcia au dobândit rectificări de frontieră cu Bulgaria. La cererea premierului român la pacea de la București-statele balcanice au promis că vor respecta drepturile aromânilor, așa cum arăta Ion I. Nistor în „Istoria Românilor”: „Bulgaria (respectiv Serbia sau Grecia) consimte să dea autonomie școlilor și bisericilor cuțovlahilor găsiindu-se în viitoarea stăpânire bulgară, sârbă sau elenă și permițând crearea unui episcopat pentru acești cuțovlahi, cu facilitățile pentru guvernul român de a subvenționa sub supravegherea guvernului bulgar (sârb sau elen) sus-zisele instituții prezente și viitoare”.

Internetul de azi arată că la 1913 C. D. Gherea și Ștefan Zeletin s-au împotrivit războiului, sub motivul că românii nu erau majoritari în Cadrilater. Și scriitorul Zaharia Stancu se întreba ce caută România contra Bulgariei. Au uitat că slavii, bulgarii, turcii au făcut să scadă numărul românilor de la sud de Dunăre, orice ocupant a făcut o politică de deznaționalizare.

Istoricii bulgari din perioada comunistă și cei de azi au condamnat pierderea Cadrilaterului, s-au bucurat pentru câteva luni la revenirea din 1918 (prin pacea de la Buftea-București). La 31 martie 1914 a apărut Legea pentru organizarea Dobrogei noi. Pentru a crește numărul românilor au fost colonizați aromâni până la 1940. Ernest Triandafil scria în „Note de drum” (în aceeași „Viață Românească”) că turcii s-au bucurat de înfrângerea Bulgariei, dar că bulgarii erau plini de ură la adresa românilor. Autorul considera că România se purta prea blând cu bulgarii ce contestau pacea de la București. Mai amintea

de găgăuții din apropierea Varnei ce se puteau româniza. Dar, atrăgea atenția că vor fi probleme cu bulgarii, că aceștia nu vor accepta stăpânirea românească. Materialul de pe Internet, „Totul despre românii din Cadrilater” scria despre ocuparea întregii Dobroge la 1916-1918, dar, se știe, a fost din cauza inactivității Rusiei care nu și-a îndeplinit obligația (prin tratatul din 1916) de a apăra acest teritoriu, cât România era în război cu Austro-Ungaria în Transilvania. Distrugerile au fost barbare în Dobrogea din partea armatelor bulgaro-turce. S-a motivat că România „a făcut la fel la 1913 (!)” și la 1919 musulmanii din parlamentul României Mari au protestat contra „dezlipirii” Cadrilaterului de la Bulgaria. Deși s-au prefăcut a fi contra bulgarilor, faptul că au fost aliați la 1914-1918 i-a făcut pe turci să le fiină partea în mai 1918 la Buftea-București și la Conferința de pace de la Paris (1919-1920). Pierderile României au fost de scurtă durată: prin pacea din 1919 de la Neuilly sur Seine ea recupera nu doar Mangalia, Techirghiol, Negru Vodă (rămase la Bulgaria în mai 1918), dar și Cadrilaterul de la 1913.

Stăpânirea românească (1913-1940) asupra Cadrilaterului a ridicat economic, social și cultural acest teritoriu. Minoritățile au fost respectate într-o Românie cu regim democratic. Internetul amintit arată că adesea românii, coloniștii și jandarmii au avut de înfruntat „rezistența» bulgarilor. „Filele de istorie» prezintă punctul de vedere bulgar: dușmănos, dornic de revanșă, protestul la ridicarea la Silistra a bustului fostului rege Ferdinand (al României) la 1939. Pentru că acest teritoriu, „Cadrilaterul a fost și este un teritoriu istoric bulgar”, actul din 1913 fiind „nedrept și perfid». Pentru istoricul S.S. Bobeev a fost „un act de brigandaj tipic”. Și manualele bulgare deplângeau Cadrilaterul, România era „vecinul vicelan și mârșav” iar stăpânirea la 1940 era „de netolerat”. Bulgaria și-a găsit aliat în Germania lui Hitler și în august 1940 s-au dus tratative la Craiova de cedare a Cadrilaterului. Era vara pierderilor teritoriale pentru România și la 7 noiembrie 1940 acest teritoriu a revenit Bulgariei, fără vreo rezistență oficială.

Pierderile din vremea lui Carol II nu au putut fi salvate de generalul Antonescu. Acesta a fost nevoit să semneze cedarea. Rezistența generalului Argeșanu nu a găsit înțelegere în fața lui Antonescu, el fiind arestat. S-a făcut un schimb de populație: cam 110.000 români s-au stabilit în România (din Cadrilater și sudul Dunării) iar din România au plecat 77.000 bulgari. Dacă la 1940 erau în Cadrilater 26,2% români, în 2001 mai erau doar 0,17% (!); bulgarii au crescut de la 37,1% la 1940 la 69,53% în 2001. Deznaționalizarea românilor de acolo după 1940 și-a spus cuvântul (de pe Internet).

Despre campania din 1913 a scris și revista de la Iași, „Convorbiri literare», ex.: C.D. Gherea, George V. Haneș, Emil

Staicu, dr. C. Popescu, Simion Mehedinți (nu toate materialele s-au găsit însă în colecție).

Un englez a lăsat impresii bune despre militarii români - material tradus de G. V. Haneș, deși menționează greutățile datorate aprovizionării și holerei. Dar că „ Purtarea militarilor români față de bulgari a fost cavalerescă și creștinească, un fapt fără precedent” (căpitan Cecil Battine).

S. Mehedinți atrăgea atenția asupra mării numărului de ofițeri, pentru că nu ar fi fost destui la mobilizarea din 1913.

Iar dr. C. Popescu scria despre eforturile țăranilor înrolați, dispuși să suporte o serie de lipsuri și să lupte ca în 1877 pentru un ideal. Și gazetele ardelenne române pomeneau cu satisfacție de obținerea Cadrilaterului și de voluntarii ce au fost în armata română la sud de Dunăre la 1913 (pomeniți și de Iorga în „Supt trei regi»).

Anul 1940 a dus la o nemeritată uitare a acestui teritoriu, așa a dorit Bulgaria, nu și românii siliți să plece de acolo și care au ajuns până în sudul Bucovinei. Conferința de pace, unde a dictat URSS, a lăsat acest pământ Bulgariei și din 1947 a avut soarta teritoriilor înstrăinate-deznaționalizare, ștergerea istoriei române. Dar dovezile arheologice din sudul Dunării, traccice, monumentele feudale au rămas și nu s-au putut transforma în „obiecte slave». Nici Balcul uita cu amintirea reginei române; podoabă și azi e castelul acestui „colț de soare de Mediterană», căutat de artiști și turiști, loc cunoscut încă de poetul Ovidiu din antichitate, întemeiat de greci (Dionisopolis). Castelul, Capella „Stella Maris», grădina au fost apreciate de când regina Maria a României a pus să se facă aceste frumuseți și până astăzi, de la pictorul Al. Szathmary până la expoziția de la Suceava din 2012 care nu puteau lipsi. Nici scriitorii nu au lipsit, istoricii (Iorga), ziariștii, universitarii din perioada interbelică.

După 1989 s-a vorbit mai puțin despre Cadrilater decât despre Basarabia și Bucovina, de parcă nu ar fi un teritoriu românesc, ajuns fără voia celor de acolo sub altă stăpânire. Drepturile minorităților sunt mai puțin respectate în Bulgaria, ale „vlahilor” nu fac excepție; se rezistă tot mai greu și după 2007.

Cu toate problemele grele interne ale României să nu se uite și românii din Bulgaria, și ei sunt parte a neamului nostru.

Sfârșit

Bibliografie:

1. Ion I. Nistor: Istoria Românilor, voi. II, 2003, ed. Biblioteca Bucureștilor
2. N. Iorga: Supt trei regi
3. N. Iorga: Istoria Românilor, 1919
4. N. Iorga: O viață de om, 1976, ed. Minerva
5. „Viața Românească”, 1913, Iași; materiale de M. Manicatu, Ernest Triandafil, Constantin Stere, I. G. Duca; Miscellanea
6. „Convorbiri literare”, 1913, Iași; materiale de George Haneș, S. Mehedinți, C. Popescu
7. Revista „Historia”, 2009, dec: Balcic, suma Balcanilor (Călătorii istorice), de George Rădulescu

.....
figuri importante ale trecutului românesc,

Fiecare istoric român a avut însă merite în lupta națională și istoria s-a rescris în secolul XX, iar procesul nu s-a încheiat. Era cazul să se reamintească, festiv, cei 10 ani de la redeschiderea universității române de la Cernăuți (1930), pentru care s-a ostenit istoricul și rectorul Iancu Nistor și s-a consemnat și în revistă (în nr. 9-12). (Zece ani de viață universitară la Cernăuți). Tot Nistor scrie și despre Gh. Tofan, dispărut prematur la 1920 în „Zece ani de la moartea lui Gh. Tofan” (nr. 5-8), despre „Vintilă Brătianu și Bucovina” (nr. 9-12), despre poetul „George Popovici către C. Berariu” (scrisori), „Autobiografia lui Constantin Berariu” (nr. 1-4). Fiica istoricului, Oltea I. Nistor, scrie și ea la revistă. Constantin Berariu a fost, politic, în gruparea „Românilor tineri” împreună cu G. Popovici; aceștia scriu la Sibiu la „Tribuna” și se opun „bătrânilor” care activau la „Gazeta Bucovinei”. Pe teren literar tinerii ce s-au remarcat au mai fost Iorgu G. Toma, C. Verde (C. Isopescu-Grecul), Ștefan Bodnărescu, Tem. Bocancea, etc.

Constantin Berariu a lucrat în administrație, apoi la Facultatea de Drept de la Cernăuți, a scos publicația „Tricolorul Românesc”. A fost primul director al Teatrului Național, a fost traducător și a avut lucrări originale publicate și în „Junimea literară”. Iată materialul „Amintiri din 1877” (nr. 1-4; 1930) - subiect tratat mai înainte de Partenie Sireteanu, fost voluntar în armata română la 1877. Berariu a cunoscut în familie problema paricipării bucovinenilor la război (elevi de liceu), ajutorul dat pentru victorie armatei române-dorință a tuturor românilor.

(va urma)

Grupaj realizat de prof. BRÂNDUȘA CEPUC

Istoria neamului românesc

În „Junimea literară” de la Cernăuți 1904-1939 (IV)

Dincolo de Prut limba română fusese izgonită... La 20 mai (1848) la Cernăuți s-a ținut Congresul românilor bucovineni care ceru separarea Bucovinei de Galiția... Inima Ardealului bătea sângerând prin rezistența lui Iancu - mișcarea națională din Ardeal era simbolul românesc reînviat” (nr. 1-3, 1925). Avram Iancu spunea tuturor că „răpirea de drepturi nu rămâne nepedepsită și că virtuțile războinice ale românilor nu s-au stins în inimile strănepoților”. Nicăieri, scria Nistor, poate curentul revoluționar nu găsi un mediu mai prielnic ca în monarhia habsburgică, vestita temniță a libertății popoarelor subjugate și dezmoștenite. Unii revoluționari au venit la moșia Hurmuzăcheștilor de la Cernaucă. „Gh. Bariț avuse norocirea de a simți pe piele propria cnutul rusesc, fiind el pus în libertate numai în urma intervenției stăruitoare a Hurmuzăcheștilor”.

Interesul pentru Basarabia s-a manifestat și la 1926 prin Iancu Nistor cu „Vasile Stroescu” (nr. 7-8) și „Radu Curălescu” (nr. 11-12), Ilie Mandiuc (prin „Leon Donici”) iar problemele Bucovinei cu „Vladimir Repta” de Ion I. Nistor (nr. 1-2), D. Dan („Biserica Roșă”), Leca Morariu, Ion Grămadă, „Vladimir Repta-mitropolit al Bucovinei”, a fost membru de onoare al Academiei Române și la 1919 a deschis Senatul României Mari. La Cameră (la deputați) lucrările au fost deschise de basarabeanul Vasile Stroescu. Acesta a ajutat, ca moșier, școlile române din Ardeal și, arată Nistor, după B. P. Hașdeu „era al doilea basarabean care a avut o intuiție clară a unității neamului” și întâi unitatea

culturală. „La moartea sa au fost funeralii naționale”. Anul 1927 aduce moartea regelui Ferdinand și a lui Ionel Brătianu - ambii făuritori ai României Mari, iar contribuția acestora e amintită și la 1928 de istoricul Romulus Cîndea („Ion I. C. Brătianu”, în nr. 1-3), de Iancu Nistor în „Regele Ferdinand și Unirea” (nr. 7-12, 1928). Nistor citează cuvinte ale regelui (înainte de deces): „nu pot decât să mă bucur când văd cât de tare este între voi credința în ideal, credința în dreptate și credința în virtuțile strămoșești... La 1918 a sunat ceasul izbăvirii... De 10 ani Bucovina se bucură de binefacerile stăpânirii românești”...

Ecoul deceniului Unirii nu s-a stins, la 1929 Iancu Nistor scrie „La 10 mai” (nr. 5-8) și „îndemn spre ideal” (nr. 1-4, 1929); acest articol al doilea reamintește că au trecut 18 ani de la crearea „Junimii literare”. Alți autori au fost S. Reli (cu „Rosetti și Bălcescu”), V. Grecu („La curțile lui Atila”), D. Marmeliuc. Nr. 9-12 pomenesc de „Opera istorică a lui A. D. Xenopol” - de Ion I. Nistor, pentru că la 1930 se împlineau 10 ani de la moartea istoricului de la Iași cunoscut mai ales prin „Istoria românilor din Dacia Traiană” - premiată de Academia Română. Xenopol a participat la 1871 la serbarea de la Putna. A fost preocupat de principiile fundamentale ale istoriei și a realizat prima sinteză științifică de istoria românilor. Dar a greșit punând pe slavi la formarea poporului român și a văzut în politica socială a lui Mihai Viteazul doar consecințe negative. Dorea un fel de „știință pură” cu coborârea unor

Încă o lege excesivă pentru „statul-șvaițer”?

LAZĂR LĂDARIU, scriitor

Cum cu o explicabilă întârziere, am aflat că președintele Klaus Iohannis a promulgat, oarecum cu o grabă suspectă, Legea 217/2015, pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență nr. 31/2002, a Guvernului, privind interzicerea organizațiilor și a simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii.

Ceea ce urmează este punctul meu de vedere în această privință, opinia sinceră a unui jurnalist, care a lăsat în urmă 52 de ani de trudă cu condeiul în slujba adevărului și a interesului național pe baricada libertății cuvântului, a exprimării neîngrădite. Referindu-mă la acea grabă a președintelui Iohannis de a promulga o lege, trecută, după cum se vede, mai mult tacit prin Parlament, consider că va crea o serie de probleme în viitor, prin interpretări și rele-intenții programate, atent calculate de cei urmărind anumite interese. Am motivele mele să fac această afirmație! După ce președintele Klaus Iohannis a trimis Codul Silvic Parlamentului, cerând, din vreun interes personal sau nu, modificări, după ce a refuzat, ciudat și inexplicabil, promulgarea legii prin care Avram Iancu, Crăișorul Munților, comandant de oaste, la 24 de ani, în cetatea de cremene a Apusenilor, în tragicele involburări ale vremurilor de la 1848-1849, poate că șeful statului ar fi trebuit, mai ales în acest caz al unei legi, care, în multe privințe, va avea efectul unei bombe cu explozie întârziată, să cugete, într-adevăr, nemțește, și s-o trimită Parlamentului, pentru rediscutarea ei și introducerea unor amendamente care să evite interpretări nedorite, inexactități confuzii, derută. Așa ar fi fost corect și înțelept. Din păcate, n-a fost să fie așa, iar președintele Iohannis, probabil sub o anumită presiune, și-a mai bătut un cui în talpă!

Cu toate acestea în care a fost promulgată această lege, discutabilă în atâtea privințe, mă determină să fac unele precizări, absolut necesare, în numele adevărului, tocmai pentru a confirma ce susținem și altădată, atunci când vine vorba despre adevărata istorie. Ca scriitor, ca jurnalist, ca patriot și naționalist român, am afirmat, întotdeauna, că fascismul a fost o enormă catastrofă pentru umanitate! La fel și nazismul cu dezlănțuirile lui bezmetice, care au declanșat conflicte, războaie distrugătoare și catastrofe în care au pierit milioane de oameni! Ca și acel comunism sovieto-bolșevic din perioada „obsedantului deceniu”! Am reacționat prompt, de fiecare dată, împotriva organizațiilor și a simbolurilor cu caracter nazist, fascist, xenofob. Orice om cu mîntea întreagă nu ar putea gândi altfel! Ca intelectual român, de formație umanistă, am iubit, întotdeauna, omul cu năzuințele, cu frumusețea lui morală și spirituală, apărându-i, prin scrisul, prin atitudinea și prin poziția mea, demnitatea și verticalitatea! Adept al respectării, întocmai, a articolelor 30 și 31 din Constituția României, privind libertatea cuvântului și a exprimării neîngrădite, am respectat legile țării, prevederile lor.

Cu aceeași neîngrădită libertate de exprimare îmi voi spune, ca și până acum, din moment ce nu a fost, din păcate, supusă dezbaterii publice, și părerea despre această lege, care, dacă nu va fi, și ea, la timp, modificată, va ridica multe probleme în viitor, generatoare de interpretări nedorite, de confuzii și exagerări. Sunt de acord, întru totul, cu istoricul Marius Oprea, care nu poate fi suspectat că ar avea vreun interes să spună altceva decât ce gândește, că este vorba despre o provocare, despre „o lege excesivă”, lege care, de fapt, rupe, din nou, România în două. Încât nu poți să nu te întrebi: din ce noapte a minții onora s-au născut unele prevederi ale legii? Cine, de fapt, se află în spatele făcăturii penibile? Ce ascunde această lege, făcută pe genunchi, supervizată de Alexandru Florian, președintele Institutului Național pentru Studiul Holocaustului din România „Elie Wiesel”, pentru neacceptarea acelei firești înțelegeri și receptării corecte, generale? Se știe că legea aceasta, mustind de stupidități și interpretări, a fost năștită și propusă de trei liberali: Crin Antonescu, cel mai somnoros parlamentar din istoria Senatului, el fiind cu năstrușnica idee, însoțit de George Scutaru și Andrei Gerea, nașul gugumăniei. Te întrebi, pe bună dreptate, din nou: oare de ce legea nu a fost pusă, cum ar fi fost firesc, dezbaterii publice? De ce a fost supus doar unei fușerele parlamentare? N-ar fi fost, oare, mai corect, mai folositor, mai indicat? Nu cumva unii tocmai la mizeria de neacceptat s-au gândit, ca românul să fie pus în fața unui fapt împlinit, fără să mai aibă vreun cuvânt de spus? Dacă exista ceva mai mult respect pentru români, sunt sigur că ar fi rezultat o lege acceptabilă, altfel gândită! În astfel de împrejurări a trecut prin Parlamentul rușinii o lege anticonstituțională, pe alocuri chiar cu stupide prevederi! Una dintre acestea este și cea privind tămpita, restrictivă, a pedepsirii celor trei persoane care se întrunesc! Încât, același istoric – Marius Oprea – se întreba: „Este, cumva, Legea 2017/2015 o lege marțială?”

Vrând-nevrând, conform textului legii, vom asista la îngrădirea, nepermisă, a unor libertăți, la o cenzură mascată, sub pretextul unor presiuni și al unor interese care nu au nimic comun cu democrația unei exprimări neîngrădite. Pentru că, așa cum este, legea aceasta devine un mijloc de presiune, de acțiune, pe alocuri, coercitivă, și de clară manifestare politică. Oare atunci când cei trei autori liberali au folosit, în lege, sintagma „genocid contra umanității”, la ce s-au gândit și cu cine s-au consultat ei? Pot numi,

cumva, vreo personalitate marcantă, un renumit jurist cu reală specialitate în domeniu? Sau așa li s-a năzuit lor?! Cu anumite cuvinte nu te poți juca!

Oare cui folosesc, iată altă întrebare, deruta, interpretările, uneori după ureche, dorința onora de a complica lucrurile, și așa destul de complicate în România de azi, de a li se da o întorsătură periculoasă, cu totul nefavorabilă receptării corecte a unei decizii? Considerat un simbol românesc, profesorul Radu Ciuceanu, directorul Institutului Național pentru Combaterea Totalitarismului, pe care am avut onoarea să-l cunosc în Parlamentul României, exprima și el un punct de vedere clar, corect și ferm, din care înțelegem că istoria României, cu bune, cu rele, trebuie cunoscută așa cum a fost ea și este: nu cu imixtiuni, nu cu presiuni, nu cu falsuri, nu cu interdicții! Or, în cazul amintit, parcă-i vorba nu despre o lege, ci de un fel de „organ de forță”, lăsând impresia unui posibil pericol pentru libertatea cuvântului, pentru o exprimare liberă, neîngrădită, cum aminteam ceva mai sus. „Istoria – spunea jurnalistul Dumitru Avram – nu-i un „fond primitiv emoțional”, cum ar dori unii, ci o exprimare a sentimentelor, a năzuințelor unui neam, în timp ce înși din umbră o umilesc cu acea bătoșenie, aroganță și semeție, cu trufia unui Pilat din Pont, a unui Hitler sau Stalin!

Context în care, cu referire la această lege, nu poți să nu te mai întrebi: de ce s-a iscat deja, încă din primele zile ale promulgării și publicării ei în Monitorul Oficial, o anumită frică, de ce există deja o rețineră impusă, invocată de unii ziarști? Și de ce nu există cerajul necesar de a spune, pe față, adevărul?! De ce, oare, această amenințare a aroganței unor vătafi, într-o țară democrată a anului 2015?! Din păcate, unii dintre mai-marii clipei și ai lumii, pe noi, români, ne vor tot slugi, tot cu capul plecat, să luăm mereu scoatole. Că – zic ei – așa ne trebuie! Suportăm, dar nu protestăm! Pentru acei înși, care mereu ne-au pus și ne pun la colțul mesei istoriei, nu există acel „Altar al Patriei”, jertfelnic altar lângă rana sufletului românesc, înși care cer până și scoaterea icoanelor ortodoxiei noastre din școli. România și românii au, din nefericire, mai mulți dușmani decât prieteni. Și, tot din nefericire, mulți îl consideră „prieten” și pe Crin Antonescu, cel mai somnoros senator, care în rol principal, nouă, românilor, ne-a pregătit această surpriză-lege, cu efectul dat de o lopată în moalele capului. Așa cum aminteam, dorind să se afle în treabă, el și ceilalți doi aleși ai neamului au nășit legea de pomină!

O lege care cuprinde și unele prevederi reale, binevenite. Altele, însă, sunt de neacceptat! Chiar importanți istorici, pe bună dreptate se întreabă, gândindu-se chiar la o eventuală blocare, mascată, a accesului la acea realitate a libertății dreptului la scrierea adevărului: „Cum se va proceda în cazul marelui Ion Antonescu?”. Se va mai putea scrie, se întreba unul dintre ei, despre acea dorință a lui de „dezrobire a brazdei românești de la Răsărit”? Acolo era pământul Basarabiei, pământ românesc, din moșia lui Ștefan cel Mare și Sfânt, anexată, la 1812, de ruși, la 28 iunie 1940, de sovietici, de URSS. Atunci, când a ordonat: „Ostași! Vă ordon: treceți Prutul!”, o făcea cu gândul la refacerea hotarelor străbune, la eliberarea Basarabiei și a nordului Bucovinei, anexate, deofta hulpavă a URSS, prin notele ultimative ale Pactului Ribbentrop-Molotov, în iunie 1940, dar cu gândul și la lupta pentru revenirea nordului Transilvaniei la România Mare, făurită la 1 Decembrie 1918. A fost judecat, la 6 mai 1946, într-un simulacru de proces, sub comandă sovietică, condamnat la moarte și executat. Ne-am referit la un singur exemplu. Apoi, nu putem să nu ne întrebăm: care a fost „vina” lui Iuliu Maniu, condamnat să ajungă și să moară în închisoare comunistă? Da, e adevărat, mareșalul Ion Antonescu a fost judecat și condamnat la moarte de un „tribunal popular”. Tribunal care, în acele vremuri, să recunoaștem, o știe o lume întreagă, numai „popular” n-a fost, ci unul dintre acele „tribunale populare” dirijate, manipulate de sovieticii ocupanți ai României. Să acceptăm așa ceva, fără un minimum discernământ, oare gestul ar însemna „un act patriotic”? Oare, sub aceste „justificări” și „argumente” nu se pun la cale și alte posibile „vânători” în plin secol 21 și mileniu trei, în contextul invocării caracterului „antilegionar” și „anticeaușit” din această lege? Pentru că de la Ion Antonescu și Nicolae Ceaușescu se va trece, cu vinovățiile, și asupra altora! Da, știm multe despre unele „isprăvi” ale gardiștilor legionari. Context în care nu putem să nu ne întrebăm, în cazul unor mari personalități cu simpatii legionare: cât de „mari legionari” sau cât de mari personalități ale filosofiei, literaturii, gândirii românești au fost Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, Radu Gyr, Nichifor Crainic, Emil Cioran, Petre Țuțea, Valeriu Gafencu? Nu cumva, în aceeași oală ar fi vârat, de unii, chiar și înaltul Domn al Poeziei și al Limbii Române – Eminescu, pentru publicistica lui? Au incitat ei la violență? Au fost operele lor, cumva, porniri xenofobe? Istoricul Radu Ciuceanu consideră legea „o tămpenie”. „S-a făcut – consideră el – o chestie de necrezut! Chiar așa să distrugi ce înseamnă rezistența poporului român împotriva ocupației sovietice? În rezistența anticomunistă au fost 70-75% legionari! Să elimini o parte majoritară din rezistența poporului român împotriva regimului bolșevic este o măsură înconștientă”.

Apoi, firesc este, într-o întoarcere de timp, să ne mai întreabăm: cine au fost acei vinovați reali pentru „genocidul comunist”? Câți au fost condamnați, dintre mulții conducători, șefi ai Securității acelor vremuri fiind și evrei, prin sentințe, hotărâri

judecătorești? Cine au fost călăii de la Canal, de la Periprava, din închisorile Gherlei, Aiudului, Sighetului, Piteștului (unde erau „re-educati” cei 5.000 de studenți!), unde au fost bătuți, uciși, unde unii au înnebunit, s-au sinucis? Cum de nicio lege aparte nu se referă, în mod special, și la soarta acelor țărani, jefuiți, batjocoriți, duși în Bărăgan, după ce au fost luați de la casele și agoniseala lor de o viață? Chiar nu se știe cine au fost cei care au dat ordinele exilării lor? Rar de tot se mai amintește de sașii luați, după război, și duși, de sovietici, la minele din Donbas. Ce dreptate li s-a făcut țărănilor, cu forța colectivizației, unii dintre opozații luați, în dricul nopții, cu „mașina neagră”, și duși, de multe ori, pe drumul fără întoarcere?! Lor cine le-a făcut vreodată dreptate?

Din nordul Ardealului, în toamna anului 1940, în urma Diktatului de la Viena, au fost alungați românii, au fost uciși, cu o barbarie și o cruzime nemaîntâlnite, locuitorii din Ip, Trăznea, Mureșeni de Câmpie, Sucutard, Aita Seacă, Moisei, Sărmașu! Totul, sub acel îndemn la crimă: „Nincs kegyelem!” („Fără milă!”) al lui Dűcső Csaba (Daday Lorand). Din nordul Ardealului, ocupat de administrația ungară, au fost duși, pe drumul fără întoarcere, în acele vagoane ale morții, spre camerele de gazare, peste 173.000 de evrei, oameni nevinovați: copii, femei, bătrâni, bărbați. Cine au fost cei care au comis crimele, mârșavia fără margini? Câți au fost judecați? Au dat toți socoteală? Au apărut, din nou ne întrebăm, legi speciale, care să-i condamne pe vinovați? Ei au fost călăi cu salarii bune, în acele vremuri, apoi cu pensii mari! Da, holocaust a fost, dovadă-iuciderea celor șase milioane de evrei, numai un demont nu ar recunoaște. Numai că nu-i bună o intenționată globalizare, fără a nuanța întâmplările, fără a le individualiza! Oare tot ce s-a petrecut în acele timpuri ale terorii, la Ip, Trăznea, Moisei, Sărmașu, prin alte multe localități românești ale Ardealului, n-a fost tot un fel de „holocaust local”?

Dar să venim și spre zilele noastre, redând acel alineat 7 al articolului 30 din Constituție, Legea fundamentală a României: „Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii (...), incitarea la discriminare, la separatism teritorial...”. Cât se poate de clar. Ei, și? Îl interesează, cumva, pe răspopitul Tökés László acele clare prevederi constituționale? Ce afirmă sicofantul? „Autonomia teritorială a Ardealului și a Partiumului – clama el – trebuie să se înfăptuiască, iar unitatea militară secuiască, înfăptuită pe timpul lui Bela Kun, trebuie să ne fie exemplu la nevoie. Și trebuie să spunem răspicat acest lucru, și în Parlamentul European, și în toate capitalele europene!”. Numai că acela care dorește, ca „model”, „Divizia Secuiască” cu ale ei crime comise, preaslăvindul pe Bela Kuhn, omul lui Lenin, șef al Republicii Ungare a Sfatului comunist în inima Europei, nu se oprește aici. După ce tocmai el acuză românii de „genocid” și caută „specialiști” care să facă un steag al Transilvaniei („Secuimea are un steag – zicea. Să aibă și Transilvania un steag!”), la Tușnad (Tusványos, zic ei!), îl ruga pe premierul Viktor Orban ca „Ungaria să ofere protectorat Transilvaniei”, ca „stat național independent”. Oare toate acestea nu sunt dovezi ale defăimării țării, incitare la separatism teritorial, interzise de lege? I s-a întâmplat, vreodată, lui ceva? Cum nu prea li s-a întâmplat, ce li s-ar fi convenit, nici celor care au ucis, cu sălbăticie, români la Târgu-Secuiesc, Dealu, Zetea, în decembrie 1989. Să ne mai întrebăm ce lege are România pentru sancționarea unui ins, precum acel bine dus cu pluta – Csibi Barna? Oare avem, apoi, acele legi care să-i potolească pe cei de teapa celor veniți din Ungaria, la 10 martie 2014, la Târgu-Mureș, unde, sub steaguri secuiești, ale Ungariei, chiar și arpadiene (simboluri cu caracter fascist!), interzise, înși ai Gărzii Maghiare, ai partidului extremist „Jobbik” au mărșăluit pe străzile municipiului unui stat de drept, stat național, unitar și independent, clamând sloganuri, precum „Transilvania nu este România!”, „Ardealul este Ungaria!”, „Opincarilor, plecați acasă!”, atacând Trianon, un tratat internațional recunoscut, îmbrâncind forțele de ordine, insultându-le, atacându-le cu petarde. Oare pentru acești descreierați, precum și pentru cei din Mișcarea Tinerilor din 64 de Comitate, nu-i necesară o anumite lege care să le potolească elanul antiromânesc, din moment ce amenință integritatea teritorială și statală a României, desconsideră simbolurile naționale românești, incită la nesupunere civică? Sau toate acestea nu contează?!

Din păcate, elita conducătoare suportă, cu un stoicism rușinos, parii dați în cap, fără să crăcească, fără replică. N-am fost, oare, destul umiliți la Yalta, apoi la Malta, de sovietici, de americani, de britanici? Prea s-au urcat, apoi, unii „bursuci la țâțele străine” în cărca și pe masa noastră, prea ne-au pus în genunchi, pe coji de nucă, iar azi ne dau lecții, dictează să fie făcute legi antiromânești, anticonstituționale, antinaționale. Oare unde-s mândria și verticalitatea mai-marilor zilei, acești puradei politici de după 1990, neputincioși homunculi, în această exigentă sită a istoriei? De ce acceptă ei, cică „din rațiuni superioare”, cu atâtea indiferență și nesimțire, să fie pus pumnul în gura libertății presei, să lăsam urmașilor o cumplită notă de plată, și prin această amintită lege? De ce, în locul verticalității și demnității, ei preferă târâșul penibil, înjositor, rușinos? Suntem oameni liberi, dorim să gândim și să ne exprimăm tot liberi, nu într-un „pat al lui Procust”! De ce, oare, guvernării actuali acceptă jigiriile și umilintele celor care doresc disoluția Statului Român? Tăcerea, vinovată și complice a guvernanților, înseamnă și acceptarea riscantă a deschiderii Cutiei Pandorei, punând, imprudent, batista pe țambal! Ei, care înghit neîmpliniri, umilinte, jigiri, fără vreo replică a necesarei demnități și verticalități, astfel acceptă și încercările de falsificare a istoriei, mereu scrisă cu cerneala altora. Iar Statul Român, pe care ei îl conduc, din ce în ce mai mult, de la o zi la alta, devine un fel de „stat-șvaițer”!

„DACIA REVIVAL”

Statut Consultativ Special la O.N.U.

Profesor MARIA IONESCU

Societatea Internațională „Dacia Revival” – Reînvierea Daciei – înființată la New York 1999, având ca președinte fondator pe dr. Napoleon Săvescu, avea ca scop declarat a „readuce în drepturile ei adevărata istorie a poporului daco-român”. Condușă cu înaltă responsabilitate științifică de dr. Napoleon Săvescu, Dacia Revival militează pentru recunoașterea oficială a dacilor ca strămoși legitimi ai neamului românesc. Mișcarea dacologică a atras numeroși cercetători din țară și străinătate, interesați de respectarea adevărului istoric privind rolul major al dacilor în formarea și evoluția poporului român.

Începând cu anul 2000 s-au instituit Congresele Internaționale de Dacologie, iar din anul 2003 s-a realizat editarea unei reviste de profil „Dacia Magazin”. La aceste manifestări științifice au prezentat comunicări documentate istorice și cercetători științifici din diverse domenii privind istoria fabuloasă a strămoșilor noștri daci.

La congresele desfășurate în România: București, Alba Iulia, Tg. Jiu, Buzău, Oradea și în Republica Moldova la Chișinău, au participat personalități în domeniu din SUA, Australia, Germania, Franța, Italia, Elveția, Republica Moldova susținând cu documente și argumente științifice valorile civilizației strămoșilor noștri daci. În România dar și în diaspora românească există numeroase asociații pro-dacice, reviste, programe radio și emisiuni TV, se organizează simpozioane și conferințe consacrate dacologiei abordând teme ale civilizației dace, a culturii materiale și spirituale insistând pe vitejia dacilor și conducătorii lor legendari, luptători neînfricați împotriva agresiunii străine, continuitatea lor pe aceste meleaguri.

Pentru activitatea, corectitudinea și implicarea Societății Dacia Revival în cercetarea istoriei strămoșilor noștri, Dacia Revival a fost admisă în rândul Organizațiilor Non-Guvernamentale (NGO) din cadrul ONU, ca o recunoaștere internațională a acestui forum de prestigiu privind activitatea Daciei Revival. Pentru detalii a se consulta articolul doamnei profesor Mariana Terra, New York, publicat în revista „Dacia Magazin” nr. 113, mai 2015.

Al XVI-lea Congres Internațional de Dacologie

Mișcarea dacologică din România, revigorată de dr. Napoleon Săvescu, autorul lucrării „Noi nu suntem urmașii Romei” (1999) și președinte fondator al Societății Internaționale Dacia Revival, cunoaște o largă audiență și participare în mediile culturale românești.

Dacologia ca știință multidisciplinară este Parte integrantă a științei istorice. Mișcarea dacologică este consacrată covârșitor strămoșilor noștri reali, susține recunoașterea identității noastre reale și se situează pe o poziție științifică autentic patriotică. În buna tradiție a mișcării dacologice din România s-a desfășurat la Buzău în perioada 9 – 12 iulie 2015 cel de al XVI-lea Congres Internațional de Dacologie, sub titlul „Deceneu și Dacii”, cu participarea iubitorilor de neam și țară de istorie străveche a neamului românesc. Acest Congres se înscrie în seria Congreselor Științifice organizate în respectul adevărului istoric, cu dorința de a releva rolul strămoșilor noștri geto-daci renumiți în antichitate pentru vitejia lor și lupta împotriva agresorilor, rolul lor în făurirea istoriei naționale. Îmi permit să prezint un scut istoric al Congreselor anterioare pentru a vă întregi imaginea evoluției mișcării dacologice din România. La aceste Congrese au participat personalități de prestigiu din țară și diaspora românească, cercetători ai culturii, civilizației și spiritualității geto-dacice.

Primul Congres Internațional de Dacologie s-a desfășurat la București în perioada 15-16 august 2000, intitulat „SARMIZEGETUSA”, consacrat centrului politic și

spiritual dacic, urmat de vizitarea unor obiective cu rezonanță dacă Orăștie, Grădiștea de Munte.

Al II-lea Congres consacrat marelui rege BUREBISTA desfășurat la București 15-16 iunie 2001. Pentru organizarea și interesanta desfășurare a lucrărilor Congresului președintele fondator dr. Napoleon Săvescu a fost felicitat de Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul BOR și de poetul Adrian Păunescu, Președintele Comisei de Cultură și Culte din Senatul României.

Pe 17 august congresiștii au vizitat sanctuarele de la Grădiștea de Munte, insistându-se pe protejarea vestigiilor

dacice. Pe 18 august 2001 la Orăștie a fost dezvelit monumentul marelui rege dac Burebista (? – 44 î.Hr.), comemorat la 2045 ani de la trecerea în eternitate, din inițiativa Societății Dacia Revival, a dr. Napoleon Săvescu în colaborare cu Consiliul Județean Hunedoara și Primăria Orașului Orăștie.

Al III-lea Congres Internațional de Dacologie a fost dedicat lui Nicolae Densușianu, autorul celebrei „Dacia preistorică”, desfășurat în București și Densuș 21-24 iunie 2002. La Densuș (Jud. Hunedoara) a fost dezvelit primul monument închinat marelui istoric Nicolae Densușianu (1846-1911). Este publicată cartea „Zamolxis Primus Getarum Legislator”, autor Carolus Lundius, Uppsala, 1687, în traducerea doamnei cercetător Maria Crișan.

Al IV-lea Congres Internațional de Dacologie intitulat „TĂRTĂRIA 2003” desfășurat la București, 19-20 iunie 2003. Au participat istorici, arheologi, filologi, cu lucrări științifice, documentate istoric, cu studii și cercetări interdisciplinare. La Tărtăria (Jud. Alba) a fost dezvelit Primul Monument din istoria omenirii dedicat apariției scrisului în lume, având rădăcini de 7500 ani. În anul 2003 a început editarea revistei „Dacia Magazin”.

Al V-lea Congres Internațional de Dacologie cu titlul „Civilizația Carpato-Dunăreană-Rădăcini”, 25-26 iunie 2004 la București. Programul Congresului a abordat cultura și civilizația dacică.

Al VI-lea Congres Internațional de Dacologie „KOGAION 2005” desfășurat la București în zilele 30 iunie - 1 iulie 2005. Tema principală a Congresului a fost localizarea muntelui sacru al dacilor, Kogaion, menționat în antichitate de către Strabon și Herodot. În 2005 a apărut serialul de filme documentare „Noi, Dacii: Începuturi, Popolul, Drumul spre Sarmizegetusa, Misterele Sarmizegetusei”.

Al VII-lea Congres Internațional de Dacologie Decebal 2006, desfășurat la București, 28-29 iunie 2006. În cadrul „Anului Decebal” s-a organizat la Orăștie, pe 1-2 iulie 2006, comemorarea a 1900 ani de la moartea regelui erou Decebal, în colaborare cu Consiliul Județean Hunedoara și Primăria orașului Orăștie.

Al VIII-lea Congres „TOMIRIS 2007”, 20-21 iulie 2007, București. Lucrările congresului s-au desfășurat la Cercul Militar Național, insistându-se pe personalitatea

legendarei regine masagete Tomiris, dar și alte aspecte ale istoriei Daciei.

Al IX-lea Congres „REGALIAN 2008”, 20 iunie 2008, desfășurat în sala Teatrului Odeon din București. Congresul dedicat lui Regalian, primul reunificator al Daciei și aniversarea a 1750 ani de la eliberarea Daciei de sub romani.

Al X-lea Congres Internațional de Dacologie „EMINESCU 2009”, 14-16 iunie 2009, Congres Jubiliar desfășurat la București în sala de marmură a Cercului Militar Național și Sala Majestic a Teatrului Odeon. Congresul a fost dedicat lui Eminescu, la 120 ani de la plecarea în eternitate, insistând pe contribuția lui Eminescu, mai ales în presă, la afirmarea valorilor naționale. A fost instalat un bust în bronz al dacului Mihai Eminescu pe malul lacului Vevey din Elveția. Se realizează primul film documentar din serialul „Dacii – Adevăruri tulburătoare” de tânărul scriitor Daniel Rocsin, film cu puternic impact mediatic.

Al XI-lea Congres „Malus Dacus 2010”, 28-29 mai 2010, desfășurat la Alba Iulia în incinta Universității 1 Decembrie 1918. Adversarii Domnului Unificator l-au numit pe Mihai Voievod Viteazul Malus Dacus – Dacul cel Rău, pentru că se temeau de el și îi incomoda în planurile lor expansioniste.

În anul 2011 al XII-lea Congres Internațional de Dacologie „O Provocare a Istoriei – Plăcuțele de la Sinaia”, 13 august București, Teatrul Odeon. Prima secțiune prezintă plăcuțele de la Sinaia, documente unice pentru înțelegerea civilizației avansate a dacilor.

Al XIII-lea Congres Internațional de Dacologie „BRÂNCUȘI: Pietrele dacilor vorbesc”, 29 iunie - 1 iulie 2012, desfășurat la Tg. Jiu și găzduit de Universitatea Constantin Brâncuși din oraș. Primele secțiuni ale congresului au tratat „Motive artistice traco-geto-dace în sculptura lui Brâncuși - Dacii din curbura interioară a Carpaților”. Se înființează în acest an filiala Dacia Revival International Society din Elveția, „Dacia Helvetica”, președinte fondator dl. Alexandru Stan.

Al XIV-lea Congres Internațional de Dacologie „PIERIT-AU DACII? – B. P. Hașdeu” desfășurat la Buzău, 17 - 18 august 2013, în Sala Mare a Consiliului Județean Buzău și sălile Liceului Pedagogic Spiru Haret. Pe secțiuni sunt tratate temele: Bogdan Petriceicu Hașdeu „Pierit-au dacii”, „Misterele tezaurului de a Pietroasa”, „Dacii în conștiința lumii”.

Al XV-lea Congres Internațional de Dacologie „DACOLOGIA și George Coșbuc”, desfășurat în orașul de pe Criș – Oradea, 18 - 19 iulie 2014, în Sala Filarmonică de Stat Oradea și Hotelul Continental Forum. Desfășurat pe secțiuni Congresul a tratat dacologia la George Coșbuc, Dacii în conștiința lumii, Anul Brâncoveanu.

Majoritatea congreselor au tratat în secțiuni aparte „Cultura și Civilizația Dacică reflectate în mitologie, credințe, tradiții, folclor, medicină, literatură și arte”.

Al XVI-lea Congres Internațional de Dacologie „DECENEU ȘI DACII”

S-a desfășurat la Buzău, în perioada 9 - 12 iulie 2015, prin efortul organizatoric al d-lui ing. Ștefan Davidescu, președintele Fundației Origini carpatice și al colaboratorilor domnie sale, cărora le mulțumim și îi felicităm.

Deschiderea oficială a Congresului s-a efectuat pe 10 iulie cu intervenții ale d-lui ing. Ștefan Davidescu, directorul Congresului, a dr. Napoleon Săvescu, președintele Fundației Dacia Revival și intervenții ale reprezentanților autorităților orașului Buzău. A urmat un program folcloric susținut de elevii Școlii gimnaziale Merei primit cu încântare de public și numeroase aplauze.

În sala mare a Consiliului Județean Buzău a avut loc o conferință de presă cu public, urmată de înmânarea Diplomelor de Onoare și a Diplomelor de Excelență invitaților speciali. Deschiderea Sesiunii de comunicări științifice s-a desfășurat în plen, moderator fiind dr. Napoleon Săvescu. Domnia sa a prezentat evoluția mișcării dacologice în țară și străinătate și a anunțat evenimentul de excepție „Dacia Revival statut consultativ special la ONU”.

(continuare în pag. a 15-a)

OMAGIUL ADUS UNOR MESERII TRADIȚIONALE A AJUNS LA A XVIII-A EDIȚIE

NICOLAE IUGA,
președintele Filialei zonale „Avram Iancu” – Brad

În comuna TOMEȘTI, jud. Hunedoara, tradiția olăritului este o ocupație a cărei vechime se pierde în negura timpurilor. Satele în care olăritul este încă „în viață” se numesc OBÂRȘA și în mai mică măsură în satul DOBROȚ. Cetățenii dovedesc că deși este o comună de țărani în esența sa, faptul că aceștia sunt și meseriași, îi face să aibă o abordare diferită, inteligentă, așa spune, a problemicii comunei lor. Fără să țină seama de considerente politice, de grup, de ideologii etc., votează de 6 [șase] mandate același primar, pe numele lui TIBERIU OCTAVIAN TĂMAȘ, fost subinginer miner. De 18 [optsprezece] ani acesta organizează anual un adevărat festival al muncii și al creației, al meseriilor tradiționale și al talentului artistic. Noi, Filiala Zonală „AVRAM IANCU” Brad primum cu mare atenție și cu satisfacție la modul cum primăria Tomești, Consiliul local, celebrează, la urma urmei, munca, cum omagiază talentul și profesionalismul

celor care, din tată în fiu, practică de secole olăritul, întregind un larg evantai de ocupații și meserii, care au satisfăcut și încă satisfac necesitățile de obiecte, scule, dotări gospodărești în așa numita economie naturală rurală, din zonă, dar și din depărtări. Niciodată statul nu a știut cât de mult datorează și cum să mulțumească sătenilor și familiilor lor pentru câtă libertate i-au acordat să-și rezolve alte treburi, prin independența economică pe care și-au creat-o cu mâinile și mintea lor. Mi-e teamă că statul, generic vorbind, nu se va mai întâlni niciodată cu o țară de oameni, cărora, eventual, să le aducă la „bolta” din sat, sare, petrol și cam atât. În rest, rezolvându-se totul în interiorul gospodăriilor și al satelor. Un astfel de sat care, prin ingeniozitatea sătenilor dar și prin bunătatea pământului, a rezolvat una din permanentele cerințe, de vase, de ornamente, de opere de artă, de jucării etc., a fost acest sat, OBÂRȘA, dar și celelalte, Dobroț, dar și Leauț unde, deși nu s-au făcut lucrări în ceramică, au fost niște meseriași cărora li s-a dus vestea ca meșteri rotari. Puține au fost satele care erau doar beneficiare ale inteligenței native și uneori și cultivate a meșterilor din localități ca Obârșa, în această mare diviziune socială a muncii, dacă în Obârșa și Dobroț se lucra ceramica, în Leauț, lemnul, în Prihodiște

se făceau troace și mături, fuse și linguri, în Rișculița spete pentru războiul de țesut, în Lunca Moților și în Țebea se prelucra piatra, în alte sate se împleteau coșuri de nuiele. Putem trage concluzia că în această zonă, dar evident și în altele, munca perseverentă, talentul și simțul artistic ale sătenilor asigurau cvasitotalitatea celor necesare traiului, se aflau ca într-o mică țară și nu ajungeau la ușa statului cu aproape nimic din cele trebuitoare vieții. Un drum făcut joia la Brad, altul vinerea la Vața și altul sâmbăta la Hălmagiu în zilele de târg, rezolva în cea mai mare măsură cerințele de aprovizionare și nevoile unei case. Cultura tehnică a unui popor este parte a culturii generale, iar un popor care are o asemenea cultură tehnică aspiră la universalitate, cu șanse mari de a se afla în rândul popoarelor care au marcat cu genialitatea lor mersul lumii. Ceea ce face de ani buni primăria și dl. primar aici este, în definitiv, o odă închinată muncii, o atenționare adresată tuturor că aici în comuna Tomești s-a lucrat și se lucrează, s-a creat și se creează și că simțul practic se împletește armonios cu simțul estetic, frumosul fiind un deziderat pentru care se depun strădanii, iar rezultatul acestora este opera de artă. Pentru a reinnoi dorința de a practica aceste meserii, vă îndemn pe toți cei care îi vedeți în expoziții suis generis prin oboare, cumparați-le produsele, ajutați-i să devină rentabili, pentru că dacă într-o bună zi dispar, cu toții veți fi mai săraci. Oricât ar vrea, primăria nu va putea anima un „mort”, un „dispărut”, nu va putea face această festivitate ca să sărbătorească un „defunct”, o amintire. Aceste cuvinte scrise în nume personal dar și ca președinte al Filialei Zonale Brad a Societății Cultural-Patriotice „AVRAM IANCU” din România, s-au scris cu dorința de a valoriza o tradiție, de a-i da atenția pe care o merită, de a o ridica din anonimatul atotecuprinzător, consemnând valoarea unei activități de demult, care prin meritul exclusiv al sătenilor a străbătut vitregiile istoriei până în ziua de azi și căreia eu îi urez să străbată cu bine și secolele viitoare spre cinstea și mândria celor care practică olăritul, dar și a tuturor locuitorilor din satele comunei TOMEȘTI.

Călători în Țara Zarandului (I)

Dr. MARIN ALEXANDRU CRISTIAN,
profesor de istorie

Am poposit în Țara Zarandului, la invitația domnului Nicolae Iuga, președintele Societății Cultural-Patriotice „Avram Iancu” - Brad, împreună cu Sandu Niculae din Hulubești. Ghid, însoțitor și prieten ne-a fost, în permanență, Nicu Iuga, un patriot adevărat, căruia tot timpul i-a fost teamă ca nu cumva să uite să ne spună câte ceva despre eroismul morților care au luptat pentru libertate și drepturi sociale și naționale.

Un prim popas l-am făcut la Mănăstirea Ortodoxă Crișan (Vaca) unde ne-am bucurat de ospitalitatea stareșului arhimandrit, protosinghel și exar al tuturor mănăstirilor din Episcopia Devei și Hunedoarei, Visarion Neag și a părintelui Siridon. Onorata noastră gazdă ne-a etalat dificultățile prin care a trecut până acum Mănăstirea Crișan, cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, a luat înfățișarea de astăzi. Părintele protosinghel a pornit de la nimic cu gândul de a construi o mănăstire. S-a rugat la Cer și Bunul Dumnezeu l-a ajutat. Mănăstirea Crișan a fost ridicată pe locul unui sfânt lăcaș construit de locuitorii satelor Ribița și Vaca la mijlocul secolului al XVI-lea. După cum arată documentele păstrate această mănăstire a fost îndestulată cu viață monahală. De asemenea, există dovezi că marele unificator de neam și țară Mihai Viteazul a acordat ajutor material Sfintei Mănăstiri. După două secole mănăstirea a fost părăsită frământărilor religioase și a prăbușirii zidurilor în urma unor alunecări de teren. Ultima mențiune despre Mănăstirea Vaca datează din anul 1772 când este amintită ca obiect de patrimoniu. Ruinele acestei mănăstiri au fost descoperite în urma săpăturilor arheologice efectuate în anul 1991. În anul următor, din inițiativa stareșului arhimandrit Visarion Neag, a început înălțarea noului lăcaș.

La 29 iunie 1992 episcopul Tradului, Dr. Timotei Sevcicu, a sfințit piatra de temelie a mănăstirii. În numai doi ani a fost construită Biserica de zid cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”. În anii următori au fost clădite Altarul de vară cu hramul „Izvorul Tămăduirii”, Ansamblul de chilii, Paraclisul de iarnă, diverse dependințe necesare. Tot în acest timp s-a pictat Biserica. Părintele Spiridon ne-a precizat că Mănăstirea Ortodoxă Crișan a devenit cea mai importantă instituție monahală din Arhiepiscopia Devei și Hunedoarei. În prezent sunt 20 de călugări care trăiesc în acest așezământ.

Următorul obiectiv vizitat a fost satul Vaca (astăzi Crișan). Aici se află Casa Memorială Crișan, cel de al

Casa Memorială Crișan

treilea conducător al revoluției din 1784, alături de Horia și Cloșca. În aceeași localitate există și Casa Memorială Vlaicu Birna scriitor, autor de mai multe volume de poezie și a două romane: „Când era Horia împărat” și „romanul Ecaterinei Varga”. Gheorghe Marcu Giurgiu cunoscut sub numele de Crișan, s-a născut în satul Vaca în anul 1732. Se știe că după ce a venit Horia de la împărat, Crișan a ținut legătura cu moșii din Țara Zarandului. La întâlnirea

cu moșii care a avut loc la marginea orașului Brad, pe locul respectiv se află o troiță, Crișan le-a spus celor prezenți acolo, la 30 octombrie 1784 că stăpânirea imperială le-a garantat anumite drepturi sociale dacă se vor înscrie în regimentele grănicerești. De asemenea, le-a mai amintit că în ziua următoare va pleca la Alba Iulia pentru a se înrola și doritorii sunt liberi să-l însoțească. A doua zi sau adunat la casa lui Crișan peste 600 de moși. Au purces împreună la drum, peste dealuri, prin păduri să nu fie văzuți de unguri. În seara zilei de 1 noiembrie 1784 au poposit la Curechiu. După ce s-a înnoptat au sosit acolo judele de la Brad și sub prefectul din Baia de Criș însoții de gornici (pădurari) înarmați și au cerut să discute cu Crișan. În momentul când Gheorghe Marcu Giurgiu intenționa să iasă din mulțime, gornicii au tras focuri de armă în direcția lui, ucigând câțiva dintre țărani. Înșelați de atitudinea ostilă a gornicilor moșii i-au înconjurat și i-au ucis. Apoi au hotărât să continue lupta împotriva grofilor maghiari. L-au trezit pe preotul din Curechiu în toiul nopții și în fața lui au jurat să respecte acest legământ. Nu au mai ajuns la Alba Iulia. Au revenit spre Brad atacând și ucigând familiile grofilor unguri. Așa a început revoluția cu aproape cinci ani înaintea celebrei revoluții din Franța.

În comuna Ribița am mai vizitat: Biserica Sfântul Nicolae din localitate, Biserica „Cuvioasa Paraschiva” din Ribicioara, Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Dumbrava de Jos, Muzeul „Lada de zestre”, troița ridicată în memoria revoluționarilor din 1784 precum și Cheile Ribicioarei și Cheile Uibăreștilor. Ne-a atras atenția punctul muzeistic „Lada de zestre” care este compus dintr-o gospodărie țărănească datată din anul 1929. Am aflat că această gospodărie achiziționată de primărie și transformată în muzeu cuprinde: o casă cu două camere, pivniță, bucătărie, șură cu două grajduri, șopru pentru păstrarea carului și a uneltelor agricole, adăposturi pentru animale și păsări etc. Interiorul casei împodobit cu ștergare, velințe, obiecte de îmbrăcăminte, pat, război de țesut, blidere și vase din lemn păstrează aroma unei case țărănești din Țara Zarandului din secolul al XIX-lea.

(va urma)

PROBLEME ale UMANITĂȚII În OPERA lui DIMITRIE GUSTI (III)

În anul 1814, Saint-Simon a elaborat un studiu intitulat „Reorganizarea societății europene sau necesitatea și mijloacele de unire a popoarelor Europei într-un singur corp politic, păstrându-i fiecăruia independența națională”. În acest studiu, el propunea formarea unei federații europene conduse de un parlament european, precum și stimularea apariției unui patriotism european. Saint-Simon era preocupat și de îmbunătățirea situației economice a Europei. Cu puțin timp înaintea morții (1821), Napoleon a scris un „Testament Politic” adresat fiului său. Paradoxal, Testamentul Politic este o ideologie a păcii. Napoleon arată că a fost obligat să îmbilâzească Europa prin arme. În viitor, aceasta trebuie convinsă pentru a forma o federație. Fiului său i-ar reveni datoria de a reuni „Europa prin legături federale indisolubile” [2, p. 8]. Surprinzător este faptul că Dimitrie Gusti nu se referă, în studiul său, și la ideile lui Victor Hugo. Acesta a fost nu numai un mare scriitor, ci și un interesant om politic. În anul 1848, a fost ales deputat. În discursul său de la deschiderea Congresului de pace de la Paris, din 21 august 1849, Victor Hugo spunea: „Va veni o zi în care vom vedea două grupuri imense: S.U.A. și Statele Unite ale Europei, situate unul în fața celuilalt; își vor da mâna pe deasupra mărilor, vor face comerț, vor schimba produsele industriei lor, ale artei lor, ale geniilor lor, vor defrișa pământul, vor coloniza deșertul, vor ameliora creația sub ochii Creatorului, vor combina totul pentru a obține binele și anume: cele două forțe infinite, fraternitatea oamenilor și bunăvoința lui Dumnezeu” [4, p. 19].

Formarea Statelor Unite ale Europei ar fi o condiție a menținerii păcii. V. Hugo era de părere că, în Europa, se cheltuiesc foarte mulți bani pentru înarmare și pentru întreținerea armatei. Aceste fonduri ar trebui folosite pentru muncă, inteligență, industrie, comerț, navigație, agricultură, știință, artă. În loc să se urască unele pe altele, popoarele Europei ar trebui să se iubească. „Presupuneți că, înainte de a fi francezi, englezi, germani, sunteți oameni. Presupuneți că dacă națiunile sunt patrii, umanitatea este o familie” [4, p. 19] îi îndemna V. Hugo pe europeni. Starea de pace oferă un cadru adecvat pentru dezvoltarea economiei politice, a științei, a filosofiei, a legislației, pentru îmbunătățirea moravurilor, pentru ridicarea nivelului învățământului, pentru extinderea folosirii limbii literare. Pacea europeană nu va fi opusă păcii umanității, dimpotrivă, o va consolida. Principiul fraternității de la nivel european va fi extins în toată lumea. „Scopul politicii adevărate presupune

să fie recunoscute toate naționalitățile, să se restaureze unitatea istorică a popoarelor și să se realizeze această unitate la civilizația păcii, să se lărgască, în acest sens, grupul civilizat, să se dea un exemplu popoarelor, încă, barbare, să se substituie arbitrajul bățăliilor, să fie lăsată justiția să se pronunțe și nu forța” [4, p. 19]. Prin dezvoltarea economică și culturală a omenirii în condiții de pace, vor dispărea animozitățile internaționale și prejudecățile naționale și se va manifesta tendința spre unitate a umanității. Este timpul, spunea V. Hugo, ca perfecționarea popoarelor să părăsească forma violentă și să capete o formă pașnică. Cu toate eforturile întreprinse de umanitate, acest ideal umanist al marelui scriitor a rămas la stadiul de deziderat.

La 8 septembrie 1929, o reuniune a 27 de state europene a acceptat ideea unei Federații a Statelor Europene, idee aparținând, la acea dată, ministrului de externe francez Aristide Briand. La 1 mai 1930, guvernul francez a expediat celor 27 de state europene, participante la reuniune, Memorandumul Briand care cuprindea concepția ministrului francez privitoare la organizarea unui regim de uniune federală europeană. Conducătorii unor state europene obiectau faptul că uniunea ar leza principiul suveranității naționale. Acestora, A. Briand le-a replicat arătând că organizația federală nu va aduce niciun fel de atingere suveranității naționale a statelor, că aceasta se va afirma și mai mult în cadrul colaborării internaționale. Adevărul este că orice angajament presupune o oarecare limitare a suveranității, dar această limitare, fiind acceptată de toți, permite ca principiul să fie respectat. Dacă, inițial, A. Briand considera că formarea unei Federații a Statelor Europene ar trebui să se bazeze pe relații economice și apoi pe raporturi politice stabile, în Memorandum, el insistă asupra principiului de subordonare a problemelor economice față de cele politice. Argumentul lui Briand se referă la faptul că supremația economică ar fi cel mai sigur mijloc de strivire a națiunilor mici, dacă n-ar fi însoțită de o organizație politică. În Memorandum, se propune crearea unor organe speciale pentru cercetarea tuturor realităților europene: utilaj economic, comunicații și tranzit, finanțe, muncă, igienă, cooperare intelectuală, raporturi interparlamentare, administrație.

A. Briand a propus crearea unor instituții la nivel continental: Parlamentul European și Guvernul European.

În septembrie 1930, Adunarea Societății Națiunilor a hotărât înființarea unei comisii de studiu pentru Federația Statelor Europene. Comisia, condusă de A. Briand, a funcționat câțiva ani. Desființarea ei s-a datorat, printre altele, dificultăților generate de criza economică, precum și suspiciunilor că Franța ar dori să-și instituie hegemonia în Europa.

Uniunea Europeană a cunoscut o evoluție continuă ca denumire, număr de participanți și obiective. Creată, prin **Tratatul de la Roma din 1957**, de Franța, R.F. Germană, Belgia Luxemburg, Italia, Olanda, Comunitatea Economică Europeană (CEE) și-a propus crearea unei piețe comune. Dacă, A. Briand atrăgea atenția că Federația Statelor Europene nu are nimic comun cu „vechile uniuni vamale, organizații egoiste al căror obiectiv era de a stabili tarife prohibitive în favoarea membrilor lor și contra tuturor celor care nu făceau parte din ele” [2, p. 18], CEE își propunea desființarea taxelor vamale între țările membre și instituirea unui tarif vamal comun față de alte țări. Apariția unor instituții ale Uniunii Europene - Consiliul European, Comisia Europeană, Parlamentul European - este o transpunere, în realitate, a unor idei avansate, în trecut, de gânditori îndrăzneți care și depășeau, cu mult, epoca. De multe ori, când se folosește expresia Statele Unite ale Europei, se face analogie cu Statele Unite ale Americii. Considerăm că situațiile sunt diferite. În S.U.A., statele formează o federație, fiind autonome și nu independente. Din punct de vedere etnic, fiecare stat este un amestec de indivizi aparținând, aproape, tuturor naționalităților de pe glob care au imigrat, din diverse motive și în diferite perioade, pe acest pământ al făgăduinței. Națiunea americană este un conglomerat al acestor grupuri etnice. În fiecare stat al uniunii, se află națiunea americană și nu națiuni diferite.

Europa este un continent cu națiuni diferite. Dacă din punct de vedere economic există diferențe, mai mari sau mai mici între state, care vor dispărea printr-un amplu efort de dezvoltare, din perspectivă culturală, deosebiri se vor menține vreme îndelungată și, probabil, unele nu vor dispărea niciodată. Fiecare națiune are un mod specific de raportare la divinitate, la natură, la viața politică, la propria existență, are tradiții și obiceiuri la care nu vrea sau nu poate să renunțe. Este adevărat că există valori general umane care pot reprezenta o bază pentru formarea unui sistem de valori în care să se exprime modul de gândire, de simțire, de acțiune al europenilor. Uniunea Europeană sau Statele Unite ale Europei nu vor fi niciodată o federație, ci o confederație, adică o uniune de state independente, înființată pe baza unui acord prin care se determină condițiile de asociere și de funcționare a acestora.

Sfârșit

Note:

- Gusti, D., Originea și ființa Societății Națiunilor, Politica externă a României, 1925
- Gusti, D., Federația Statelor Europene, Arhiva pentru știință și reformă socială, nr. 1-3/1930
- Gusti, D., Problema națiunii, Sociologia militans, vol. I, ISR, 1946
- Hugo, V., Douze discours, Discours d'ouverture, 21 août 1849, Congres de paix à Paris, Paris, Librairie Nouvelle, 1851

DIMITRIE GUSTI despre POLITICA ȘI ACȚIUNEA CULTURALĂ (I)

Problemele culturii și ale politicii culturale constituie o preocupare permanentă a lui Dimitrie Gusti. În programul cercetărilor monografice ale satelor, un capitol important este dedicat manifestărilor spirituale, adică instituțiilor și componentelor culturii: școala, biserica, teologia populară, știința populară, arta populară (arhitectura, literatura), ceremoniile și obiceiurile.

„Statul, spune Gusti, are datoria de a apăra și ocroti valorile culturale și economice ce se găsesc în mijlocul nației, a descoperi și deștepta aceste valori când sunt ascunse, a le înălța către culmi cât mai mari când sunt prezente” [1, p. 271]. Instituțiile de stat, care își asumă răspunderea organizării culturii naționale, nu-și propun făurirea acesteia, ci numai crearea condițiilor prielnice dezvoltării sale, descoperind, stimulând și organizând colaborarea tuturor elementelor culturale ale țării. Gusti analizează sensurile multiple ale termenului **cultură**: un **sistem de bunuri culturale**: un cod, o poezie, o descoperire științifică; o **cultură instituțională** ca ansamblu al regulilor promovate de stat, biserică, organizațiile economice; o **cultură personală**, ca atitudine proprie față de opera de cultură, față de valorile culturale [1, p. 259].

Cultura creatoare și cultura asimilată formează unul și același circuit social - creația circulă, pentru ca, odată asimilată, să devină, la rândul ei, condiția unei noi creații. Societatea românească, susține Gusti, nu-și dă bine seama de

însemnătatea culturii creatoare, pentru că nu înțelege funcția și forța socială a inteligenței. „**Intelectul, legislatorul superior al vieții ce descoperă legile naturii și ale societății, ce diriguiește întreprinderile economice, ce creează o altă natură, o altă societate, o nouă viață de valori artistice este amenințat a fi copleșit de lumea capitalistă de azi**, deși se știe, **capitalul intelectual este un element cel puțin egal cu capitalul economic ori cu munca** [1, p. 260]. Căci intelectul face posibilă munca și nu este valoare agricolă ori industrială care să nu fie la discreția unei descoperiri.

Pentru viața unui stat, o mare importanță o are **cultura poporului**. Preocupat de ridicarea culturală a satelor, Gusti a întreprins studii teoretice privind cultura poporului. În țările vest-europene, problemele referitoare la cultura poporului se aflau în centrul preocupărilor oamenilor de stat. Gusti se referă la unele forme instituționalizate pentru formarea culturii poporului, precum universitățile țărănești din țările nordice. În perioada respectivă (1928), o treime din populația Danemarcei urmărea una din cele 75 de universități populare. Referindu-se la scopul practic al acestor școli, scriitorul norvegian Bjornson afirma că universitățile țărănești l-au învățat „pe țărănul danez să pregătească unt de prima calitate, fără a vorbi un cuvânt despre unt” [1, p. 263]. Prin aceasta, el voia să exprime faptul că țărănul danez cultivându-se, dobândind

cât mai multe cunoștințe, dezvoltându-și viața spirituală în universitățile țărănești, a știut să se organizeze, să-și creeze cooperative de producție puternice care, prin produsele lor - brânză și unt - au reușit să domine piața mondială.

Gusti se referă la exemplul Vienei care, prin căminele sau casele poporului, a dat dovadă de o îndrăzneală politică socială și de o deosebită pricepere în organizarea culturii poporului la orașe. Fără a fi obligați, oamenii participau, seara, la activități în domeniile filosofiei, științei de stat, istoriei universale, matematicii, științelor naturii, tehnicii. Mă întreb dacă astăzi mai funcționează, în Viena, astfel de instituții de socializare și de cultivare a spiritului. „Oare în România nu s-ar putea crea școli superioare țărănești, după modelul lui Grundtvig, fără însă a imita servil modelul, ci transformându-l într-o școală specific românească, adaptată nevoilor specifice ale satului și țărănului român, menită a satisfacе trebuințe naționale și de stat ce sunt caracteristice numai societății românești de la țară?” [1, p. 265], se întreba Gusti. El arată că, în condițiile în care agricultura românească trece printr-o profundă criză cauzată de costul ridicat al activităților, de prețul de vânzare mai mic decât costul, de enormele datorii agricole, trebuie găsite nu numai modalități materiale de remediere a acestei situații, ci și mijloace de natură ideală, culturală. Soluțiile tehnice vor rămâne simple paliative, dacă nu i se va da țărănului un solid fundament cultural care să-i permită folosirea cunoștințelor în conducerea producției, în mânăirea creditului.

Gusti stabilește câteva idei călăuzitoare în munca de formare culturală a poporului, considerând că aceasta „nu poate năzui să împartă tuturor aceeași cultură, ci trebuie să i se dea fiecăruia posibilitatea de a-și crea o cultură proprie, lăuntrică” [2, p. 286].

(va urma)

Grupaj realizat de prof. univ. dr. RAISA RADU

Din nou – Tulburătorul „caz Eminescu”¹ (IV) – Drama sa intimă –

Conf. univ. dr. G.D. ISCRU

Motto: 1. „Dintr-o mare durere a răsărit «Lucafașul»” (Titu Maiorescu, iunie 1892)

2. „Era un vis misterios/ Și blând din cale-afară/ Și prea era de tot frumos/ De-a trebuit să piară.” (Eminescu, 24.04/06.05.1883)

3. „Cred în Eminescu ca în soare, în magia frumosului și în veșnicia neamului românesc” (Augustin Z.N.Pop, cf. Ovidiu Vuia, *Op. cit.*, 1946)

Totuși – să fi avut aceasta, ulterior, un rol în auto-exilarea lui Caragiale, deja celebru atunci? Să „scape” de „gura lumii”, de oprobriul ei ...Sunt documente care ar permite această întrebare. E drept, este posibilă acceptarea explicației dată de Caragiale, în Germania, „în diferite rânduri”, tânărului, atunci, Dimitrie Gusti, însă cu unele rezerve. Caragiale i s-a destăinuit viitorului mare sociolog, în 1907, că nu s-a autoexilat „cum se credea”, ca o nemulțumire pentru că „nu i s-a dat atenția cuvenită „în țară”, ci „mai ales fiindcă voia să scrie o piesă de teatru ... ce avea să redea societatea românească din *Scrisoarea pierdută* după scurgerea de 40 de ani” – și pentru aceasta se înțelesese cu directorul Teatrului Național, Al. Davila. Și chiar a început, în Germania, acest proiect, rămas nefinalizat. Dar – n.n. – piesa putea s-o scrie și în țară, în casa sa, iar dacă nu se accepta reprezentarea, putea fi editată, chiar reprezentată (în străinătate, poate și în țară, de o trupă teatrală, de un alt teatru, dacă orgoliul său permitea). Nu să „toace”, în acel autoexil, o moștenire substanțială pentru a scrie piesa! De ce a ales Berlinul, capitala, iar nu un alt oraș german mai liniștit și mai artistic? – revenea întrebarea lui Gusti. Doar avea nevoie de liniște și relaxare! A ales Berlinul – i-a argumentat Caragiale - pentru că (l-a atenționat pe tânărul Gusti) în orice țară capitala „este centrul vieții”. Și

¹ Un comentariu după apariția volumului: *Mărturie despre Eminescu. Povestea unei vieți spusă de contemporani*. Selecție, note, cronologie și postfață de Cătălin Cioabă, Ed. Humanitas, București, 2014.

să mai știe tânărul doctor că „berea blondă berlineză... era mai excelentă ca în alte părți...”²! Acesta da, „argument”!...

Deci nu liniște și relaxare îi trebuiau lui Caragiale pentru a scrie piesa, ci agitație și excelența bere blondă berlineză!... Poate! Acesta fiind felul lui de a fi – și își putea permite!

Din amintirile fiului lui Caragiale, Luca, cel preferat, semnând leit cu tatăl, reținem însă următoarele despre „bunul prieten” al lui Eminescu: „Una din antipatiile lui Caragiale era, desigur, poezia lirică. *Nu știu bine, în fond, dacă ținea la Eminescu. Evita să vorbească despre opera poetului și povestea despre om anecdote, când comice, când tragice*, pe care, poate, odată, am să am prilejul să le public” (*Op. cit.*, p. 61, s.n.). Acum știm că întru apărarea și prețuirea lui Eminescu, Caragiale s-a exprimat public. Dar, rupându-se relațiile dintre ei, după *infamia* la care „nenea Iancu” s-a pretat, se poate înțelege că antipatia sa nu era doar pentru poezia lirică a lui Eminescu. Iar despre *răul* ce i-a pricinuit se dusese vestea și „prin târg”; și „lumea” vorbea... O lămurire în plus ar da, dacă le-a publicat, anecdotele știute de fiul său Luca. Camil Petrescu (vezi: *Caragiale în vremea lui*, piesă de teatru) a intuit că prostia omenească, în speță cea de care s-a lovit în țară, l-a supărat cel mai mult pe Caragiale – și în volumul citat sunt relatări în acest sens; poate sunt și în altă parte. Dintr-o informație orală (sau citată undeva – nu ne mai amintim) am reținut că marele Caragiale, enervat, voia să scoată chiar o revistă intitulată „Prostia poporului român”, dar nu i-ar fi permis primul ministru D.A.Sturza. Și atunci a scos „Moftul român”. De aici și rațiunea întrebării pusă mai sus, căci vorba de prin „târg” privitor la Eminescu îl putea „deranja” foarte mult pe Caragiale. De cercetat, de reflectat... Volumul de amintiri despre Caragiale (vezi nota 6) prezintă foarte multe elemente privind „felul de a fi” al lui „nenea Iancu”.

În acei ani din ajunul declanșării chinului final, Eminescu era într-o culme a creației! Definitiva cele două celebre capodopere: *Lucafașul*, *Doina*, citite în 1883, care nu erau operele unui *nebul*! Veronicăi, cu care se „împăcase”, față de „greșeala” comisă, cum o considera ea și pe care i-o mărturisise, Eminescu îi dăduse răspunsul în finalul poemului, dacă ea l-a înțeles. La ultima chemare

² *Amintiri despre Caragiale*, antologie și prefață de Ștefan Cazimir, cronologie de Șerban Cioculescu, ed. II-a, Ed. Humanitas, București, 2013, p. 107.

a Cătălinei, Hyperion „...nu mai cade ca-n trecut/ În mări din tot înaltul/ Ce-ți pasă ție chip de lut/ Dac-oi fi eu sau altul!/ Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece”. El „acceptase”, „omenește”, „împăcarea” în spiritul pământean al „crezului” său erotic formulat la 20 de ani. Iar ea, în anii lui de chin 1883-1889 a fost puternic afectată de situația și starea lui, oscilând între speranță și disperare; au și colaborat între 1886-1888 (vezi mai departe). George Panu, de pildă, în prezentul volum de mărturie despre Eminescu (p. 285-292) ne redă o scenă impresionantă, văzută de el, din care rezultă că Veronica a încercat în acei ani să-i aline suferința când situația lui între timp se agravase. Întâlnind-o când tocmai ieșea de la el, oftând, a întrebat-o ce este. „Ce să fie – i-a răspuns –, am venit după Eminescu, acum ies de la dânsul..., nu mai este nimic de sperat..., se uită lung la mine, nu zice nimic, ba câteodată are aerul de a zâmbi ironic”. Și Panu încheie: „Biata femeie își continuă drumul, oftând și frângându-și mâinile” (p. 291).

Acum, Eminescu n-o mai „asculta”! Altădată ar fi „ascultat-o”! Acum nu se mai putea...

Și totuși, după datele, reflecțiile și interpretările dr. lui Ovidiu Vuia, el însuși poet și pasionat de Eminescu, cei doi s-au reapropiat în acei ani de chin, încercând să retrăiască ceea ce rămăsese netrăit, ea admirându-l total în volumul propriu de poezii, editat atunci (1887) și pe care i l-a dăruit. Eminescu a colaborat cu ea, poate inspirându-l și stimulându-l, ajutându-l la traducerea piesei francezului Emil Augier, „*Cântărețul din flaut*” reintitulată de el cu numele eroinei, *Lais*, cu un conținut pe potriva sufletului amândurora. Traducerea, de fapt – apreciază Ovidiu Vuia – era o nouă creație a lui Eminescu, din care citează amplu și comentează impresionant. Din această retrăire a „visului frumos” pe care îl considerase spulberat, dacă ar fi fost sprijinit, sprijiniți amândoi, Eminescu poate și-ar fi revenit mai statornic, cum se mai întâmplase și până atunci. Alături de Veronica, la București, chiar se simțea sănătos (N. Georgescu, *Op. cit.*, p. 111). Iar Ovidiu Vuia respinge opinia unor eminescologi (primul fiind George Călinescu), că „Veronica ar corespunde tipului femeii fatale, ușuratică, de nimic”³.

(va urma)

³ Ovidiu Vuia, *Op. cit.*, p. 97-107: frumosul subcapitol: „*Lais*”: *O nouă enigmă sau o nouă dovadă?*

Case din Albania (I)

Prof. univ. dr. RODICA TANȚĂU

Studiile de arhitectura populară înfățișează elemente ale vieții țărănești actuale, dar redescoperă și urme ale trecutului. Prin arhitectura satelor putem cunoaște probleme legate de locuința, de teritoriul pe care se găsesc așezările omenești, ne dăm seama de originea și vechimea acestor așezări, putem urmări relațiile cu arhitectura popoarelor vecine. Deși arhitectura populară nu reprezintă monumente cu caracter istoric, ci simple construcții țărănești, ele ocupa un loc important în istoria unui popor. În cele ce urmează, nu putem epuiza problema privind arhitectura populară albaneză, ci vom prezenta câteva elemente care ni s-au părut semnificative. Ne vom referi la tipul de locuință albaneză din satul Semani, districtul Fieri, din Myzeqe.

Satul Semani este compus din satele: Semani, Gjokali, Sheqi, Gryka, Topoja 1, Topoja 2 și Fusha. Face parte, ca și alte sate din Myzeqe, din aceleași zone unde au avut loc schimbări foarte importante în epoca modernă (A. Gjerghi, „Traditions et nouveautés de la manière de vivre à la campagne”, în *Culture populaire albanaise*, VIII, 1988, pp. 127-143). Satul Semani este tipul de sat din zona de câmpie, cu un plan regulat de ridicare al așezărilor, legate între ele prin drumuri drepte. Casele sunt așezate pe un fundament de piatră care se continuă cu ziduri de cărămidă, legate cu mortar. Casa se înalță deasupra solului prin câteva trepte. Locuința este acoperită cu tige și are o bună iluminare și aerisire, prin ferestre largi. Locuințele moderne se deosebesc de cele bătrânești, care se construiau numai cu materialele pe care le pune la dispoziție zona, erau puțin ridicate de la sol și cu ferestre foarte mici. În

acest sat, avem de-a face cu construcții simple, cu 2-4 camere, cu un coridor central. Sunt răspândite, însă, și construcțiile cu verandă. În general, fațada locuinței este îndreptată spre ulița principală, iar casele nu se construiesc niciodată pe marginea drumului. Terenul principal aferent așezării este împrejmuit cu un gard de răchită sau cu ziduri joase. Adesea, la marginea acestui grilaj se găsește un strat de verdeață, uneori de răchită sau alta plantă care desparte locuința de drum, de uliță. În acest fel, se obține un spațiu liber foarte util, care servește la protejarea locuinței de praful uliței – este vorba de curtea casei. Intrarea în curte este prevăzută cu o poartă foarte simplă, cu țărushi din lemn, și de multe ori cu grile din fier. În satul Semani, poarta de la curte nu se închide niciodată cu lacăt. Un aspect foarte plăcut al locuinței îl dau straturile de flori care întovărășesc vizitatorul de la intrarea în curte, până pe treptele scării. Pe verandă se țin, de asemenea, ghivece cu flori, iar unele familii au început să țină flori și în interiorul locuinței. Pe lângă intrarea principală, locuința mai are și o poartă de serviciu. Pe acolo se trece în acea parte a curții unde se găsesc fântâna, precum și alte accesorii ale locuinței. De aici se ajunge și la parcelele plantate cu legume și la terenul unde se ridică arborii fructiferi.

În ultimii ani, o largă răspândire a cunoscut și sădirea de plante agățătoare în partea opusă zidurilor dinspre apus și est ale casei, plantele ridicându-și ramurile până pe acoperiș. Din acest motiv, în locul acoperișului tradițional, sătenii pun un planșeu de beton izolat cu gudron, peste care se înalță prăjinile pentru plantele agățătoare. Dacă acestea reprezintă particularitățile aspectului exterior al locuinței, să vedem ce elemente prezintă interiorul locuinței. Locuințele din satul Semani dispun de încăperi cu funcții bine definite. În trecut, ca și astăzi, spațiile principale erau camera de oaspeți și bucătăria, denumită în mod obișnuit de săteni cu vechiul nume de *matkëzë*. Aceasta era o încăpăre destul de mare, foarte adesea înzestrată

cu o anexă unde se gătea propriu-zis, în special pe timp de iarnă. Vara, gospodina aprindea focul pentru pregătit mâncarea într-un colț al curții, numit *kasolle*. La casele mai noi, alături de poarta de serviciu se găsesc o mică despărțitură, care servește la gătitul pe timp de vara. În încăperea rezervată bucătăriei se adună întreaga familie pentru a lua masa. Aici se găsesc și soba pentru încălzit, masa unde se servește mâncarea, precum și scaunele. În general, nu se doarme în bucătărie, dar în familiile numeroase aici se pot odihni și culca bătrânii.

Interesant de semnalat este faptul că bucătăria păstrează și în zilele noastre o funcție rituală și socială în raport cu obiceiurile de înmormântare. Când este un mort în familie, trupul său, prin tradiție, se pune în bucătărie, și nu în camera de oaspeți, unde se adună musafirii. Conform obiceiului, sicriul trebuie scos din locuință nu prin poarta centrală, ci prin poarta de serviciu. Această practică se datorează faptului că locuitorii vechiului tip de locuință aveau poarta centrală la est, deci „la munte”, și poarta de serviciu la vest, deci „la mare” – după cum ziceau sătenii. După o veche mentalitate, „semn bun era muntele, semn rău era marea”. Astfel, poarta „de la munte” era pentru cei vii, iar poarta „de la mare” a rămas pentru morți.

Un loc important îl ocupă, în zilele noastre, camera de dormit, care nu era un element obișnuit în trecut. În general, locuința modernă are cameră de dormit pentru fiecare cuplu, mobilată cu toate cele necesare. Mobilarea completă a acestei camere se face cu ocazia căsătoriei. Mobilele obișnuite sunt: patul dublu, dulapul pentru haine, cuierul, scrinul pentru lenjerie. Vechile cufere se consideră demodate și nu se mai țin în camera de dormit, în special în aceea a tinerilor căsătoriți. În unele familii, le mai păstrează bătrânele în vreun colț îndepărtat al locuinței. La timpul potrivit, este adus în camera de dormit și pătuțul de copil. Fiecare membru al familiei are propriul său pat, acoperit cu acoperituri după anotimp.

(va urma)

TRANSILVANIA PĂMÂNT ȘI NEAM ROMÂNESC (VII)

Prof. univ. dr. IOAN CONDOR

Orașe transilvănene. Scurt istoric.

Continuând prezentarea teritoriului Transilvaniei și apropiindu-ne de Centenarul Marii Uniri din 1918, nu putem să nu ne oprim și asupra dezvoltării urbane a acestui pământ românesc. Căci, așa cum arată un important istoric „Transilvania este nu doar inima țării, dar rămâne un ținut mitic în inimile noastre, ale tuturor, este un loc mirific. În extraordinara diversitate și bogăție a peisajului românesc, orașele transilvănene constituie o cunună de nestemate unice. Au fost locul unde s-au întâlnit Europa Centrală cu cea de Sud-Est, un creuzet în care s-au amestecat neamuri, limbi, religii, civilizații dând naștere unui fenomen cu totul special. Orașele transilvănene au fost un model de viață economică și socială, de cultură și civilizație care a iradiat nu numai spre zonele rurale învecinate, dar influența lor s-a resimțit și la sud și la est de Carpați. În ciuda vicisitudinilor a aproape opt secole de istorie, nu totdeauna miloasă, orașele Transilvaniei au creat și au transmis o zestre de monumente și structuri care merită toată admirația și respectul urmașilor (adică a noastră, a tuturor, n.n.). ele au fost promotoare ale modernității, reprezentate printr-o industrie – ca cea de la Reșița și Hunedoara, ale căror zestre de fabrici și uzine, altă dată fala ținutului și a țării – care este azi, cel mai adesea o ruină devastată, ale transportului pe calea ferată, ale comerțului, ale turismului și, mai ales, prin școli de toate gradele”¹.

Prin prezentarea orașelor transilvănene, aducem un adevărat omagiu și recunoștință locuitorilor acestora, nu numai majorității covârșitoare românești ci și germanilor, maghiarilor, evreilor, armenilor, grecilor, aromânilor, sârbilor, slovacilor și altora, prin a căror străduință, muncă intensă și spirit întreprinzător și dragoste de lucruri temeinice, bine făcute, ordine, disciplină și frumos s-a născut, dezvoltat și supraviețuit până în zilele noastre, aceste creații urbane unice în spațiul românesc. Acești oameni din toate clasele și păturile societății, ne sunt nu numai predecesori, dar și străbunici, bunici și părinți, cărora le datorăm o caldă și veșnică recunoștință și care trebuie să ne fie model de viață și de muncă, iar moștenirea lăsată suntem obligați s-o apărăm cu strășnicie. Din numeroasele orașe transilvănene, ne putem opri doar la istoria unui număr restrâns, în limita spațiului disponibil.

Alba Iulia, numirea veche Bălgard, municipiu în partea central-vestică a României, reședința județului Alba, situat aproape de vărsarea Ampoiului în Mureș și construit pe ruinele vechiului oraș roman Apulum. Distrusă pe timpul năvălirilor barbare, a fost refăcut și ca oraș și ca cetate. Are o populație de peste 73 000 locuitori. Vechea așeza-

re dacică, cunoscută sub numele Tharmis, a fost cucerită de romani (în sec. 2 d.Hr.) care au construit aici cel mai mare castru din Dacia (27-30 ha.), cu ziduri din piatră și au stabilit sediul Legiunii a XIII-a Gemina. În jurul castrului roman s-a dezvoltat o puternică așezare civilă cu numele Apulum, ridicată la rangul de municipiu în timpul împăratului Marcus Aurelius. După retragerea armatelor și a administrației

romane din Dacia (271-275 d. Hr.), populația și-a continuat viața neîntrerupt. Distrusă de invazia tătarilor din 1241, cetatea a fost reconstruită în 1516 de episcopia catolică. Între 1542 și 1690 orașul a fost capitala principatului autonom Transilvania. La noiembrie 1599 voievodul Mihai Viteazul a intrat în Alba Iulia, realizând prima unire politică a celor trei țări române (Țara Românească, Moldova și Transilvania) sub cărmuirea sa. La 28 februarie 1785, aici au fost torturați Horea și Cloșca, doi dintre cei trei conducători ai revoluției țărănești din 1784-1785 din Transilvania. Tot aici a fost închis și torturat eroul național Avram Iancu, conducătorul Revoluției din 1848-1849. La 18 noiembrie / 1 decembrie 1918, la Alba Iulia a avut loc Marea Adunare Națională la care au participat peste 100 000 de români veniți din toate ținuturile Transilvaniei și Banatului și la care Vasile Goldiș a citit textul Rezoluției de unire a Transilvaniei cu România: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 18 noiembrie / 1 decembrie 1918, decretează Unirea acelor Români și a teritoriilor locuite de dânsii cu România”. Aici la 15 octombrie 1922 regele Ferdinand și Regina Maria au fost încoronati suverani ai României Mari. În septembrie 1940, locuitorii orașului au participat la o mare demonstrație de protest împotriva Dic-

tatului fascist de la Viena (din 30 august 1940) prin care Germania hitleristă și Italia fascistă cedau partea de N.V. a Transilvaniei Ungariei horthyste². Declarat municipiu la 16 februarie 1968 și apoi Cetate simbol a unirii tuturor Românilor (la 30 noiembrie 1994). Personal consider Alba Iulia ca fiind Cetatea de suflet a Românilor și capitala de inimă a României. Alba Iulia a fost reședința a comitatului Alba (Evul Mediu – 1876) și județului Alba (1919 – 1925, 1925 – 1950, 1968 – prezent).

Brașov, municipiu în partea centrală a României, reședința județului omonim, situat în Depresiunea Bârsei, la 520-650 m altitudine, la poalele masivului Tâmpa și ale prelungirilor nordice ale masivului Postăvarul; peste 322 000 locuitori (la 1 iulie 1995). Săpăturile arheologice efectuate în arealul orașului și împrejurimi, scot la iveală vestigii de locuire din epoca de piatră și din perioada daco-getică. Prima mențiune documentară datează din 1234, când localitatea apare înscrisă în Catalogul Niniensis cu numele de Corona. Ulterior figurează în diferite documente cu alte denumiri: Brassovia (1251), Barasu (1252, împreună cu zona din jur, numită Sacsones Brasu) Brasu (1271), Braso (1288), Brașov (1294), Brassov (1295), Brasso (1309), Brassov (1331), Korona (1336) etc. în sec. 14-18 a devenit un important centru comercial și meșteșugăresc. La 7 martie 1395 la Brașov a fost încheiat un tratat de alianță antiotomană în condiții de deplină egalitate între domnul Țării Românești, Mircea cel Bătrân și regele Ungariei, Sigismund de Luxemburg. În sec. 16, Brașovul a devenit un important centru cultural prin strădania iluministului Ioan (Johanes) Honterus, care a înființat prima tipografie din Transilvania (1533) și un gimnaziu săsesc (1543) și prin activitatea tipografică a diaconului Coresi, care tipărește în 1559 prima carte în limba română, Catehismul românesc (întrebare creștinească). În iunie 1848 apare în suplimentul literar al „Gazetei de Transilvania”, imnul revoluționar „Deșteaptă-te române” de Andrei Mureșanu. În 1848-1849 în timpul Revoluției, Brașovul a fost locul de întâlnire al participanților (revoluționarilor, n.n.), din cele 3 țări române.

(va urma)

Note:

1. Dr. Ernest Oberländer – Târnoveanu, Introducere în lucrarea Imago Romaniae, Orașele Transilvaniei / Towns of Transylvania, volum realizat în cadrul proiectului „Imago Romaniae” de Muzeul Național de Istorie a României / This Volume is part of the project „Imago Romaniae” by the National History Museum of Romania, Editat de Muzeul Național de Istorie a României, MNIR, 2013, București, p. 7.

2. Pentru dezvoltări, vezi: „Minerva. Enciclopedie Română”, Cluj, 1929, Editura Comitetului de Redacție al Enciclopediei Române Minerva, p. 35-36; Dan Ghinea, Enciclopedia Geografică a României, vol. I, A-G, Editura Enciclopedică București, 1996, p.37-40; „Imago Romaniae, Orașele Transilvaniei / Towns of Transylvania”, op.cit., p. 22-27; Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic – sec. X), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 40-41.

7 SEPTEMBRIE 1940

(urmăre din pag. 1)

În 1912 și 1913 se desfășoară cele două războaie balcanice, iar pretențiile bulgarilor, la încurajarea Rusiei țariste, se fac auzite, în al doilea război balcanic, când Bulgaria, încercând o extindere teritorială în pământuri ce nu i-au aparținut niciodată, este înfrântă. Al doilea război balcanic începe la 20 iunie iar România a intrat în al doilea război balcanic la 10 iulie 1913. Bulgaria este înfrântă și conferința de pace se va desfășura la București între 29 iulie și 10 august 1913. Prin tratatul de pace României îi revine partea de Sud a Dobrogei, Cadrilaterul, cu cele două județe ale lui, Durostor și Caliacra, până la linia de demarcație numită Turk-Smil-Ekrene, întregindu-și în mod firesc, istoric, etnic și natural granița sud-estică. După primul război mondial și în perioada interbelică, Bulgaria a acționat intens, pe toate canalele diplomatice dar și prin instituțiile statului bulgar pentru a „redobândi” Sudul Dobrogei, în pofida adevărului științific și realităților istorice, fapt pe care îl reluate încă din timpul primului război mondial, fiind aliată cu puterile Triplei Alianțe, iar pretențiile sale asupra Dobrogei, din timpul primului război mondial, puseseră

în dificultate chiar sistemul de alianțe din sudul Dunării. În concluzie, după 19 ani de la definitivarea României Mari, care cuprindea aproximativ toate teritoriile locuite de români, inclusiv Cadrilaterul, printr-o intensă activitate diplomatică a Bulgariei pe la ușile cancelariilor occidentale, ostile României, având și ajutorul constant al U.R.S.S., beneficiind și de un „ajutor” nesperat din partea unei nevolnice și meschine clase politice din România (cum este și cea de azi), patronată de casa regală a Hohenzollernilor, în momentul propice al anului 1940, după loviturile primite din partea U.R.S.S., ale Ungariei horthyste, Germaniei naziste și a altui „prieten”, la fel de corect și cinstit ca și ceilalți amintiți, Italia musoliniană, mințită permanent de așa-zișii „garanți”, Anglia și Franța, a venit rândul Bulgariei la satisfacerea pretențiilor teritoriale, mult răvnite, fapt împlinit la 7 septembrie 1940, la Craiova. După această dată, din România Mare rămăsese un teritoriu mai mic decât ceea ce unise Mihai Viteazul la 1600, în condițiile celei mai vitrege. Nici după războiul al doilea mondial nu se mai i-a în discuție acest teritoriu, influența U.R.S.S. dominând total zona Balcanică, mareșalul Ion Antonescu fusese executat iar punctul de vedere al „aliaților”, se spusese la Yalta, spre satisfacția vecinilor noștri de la Sud de Dunăre, de la Răsărit și Miazănoapte (Bulgaria era un aliat de nădejde pentru

U.R.S.S. în comparație cu România). În prezent, acest teritoriu se află în componența statului Bulgar, putând fi vizitat, cu pașaport sau buletin, spre aducere aminte a ceea ce a fost o dată România Mare.

Prin „grija profundă” a politicienilor de atunci, față de România Mare și de națiunea română, față de bunurile și teritoriile sale, începând cu regii României din perioada interbelică, cu concursul larg și binevoitor al multor capitale occidentale dar și al U.R.S.S., România Mare a fost desființată în 1940, ultimul act de cedare teritorială fiind cel din 7 septembrie 1940, act prin care s-a cedat CADRILATERUL, perla litoralului românesc, fără a mai lua în calcul platoul continental și poziția strategică deosebită... Tragediile suferite de către populația românească din zonă, de către familiile mixte, de schimbul de populație care a modificat structura etnică a Cadrilaterului, pierderile fabuloase ale Statului Român, pe termen lung și foarte lung (resimțite și azi), sunt aspecte extrem de delicate pe care le vom aminti cu alte ocazii...

„Recunoștința e pasăre rară...”, spune un vechi proverb românesc!

**GLORIE ROMÂNIEI MARI,
SLAVĂ BISERICII STRĂMOȘEȘTI,
SLAVĂ NAȚIUNII ROMÂNE!**

RELIGIA GETO-DACILOR ÎN LUMINA IZVOARELOR ISTORICE (I)

Prof. PAULA OLSANSCHI

Despre religia geto-dacilor s-a scris foarte mult și nu de puține ori în contradictoriu.

Fenomenul religios geto-dacic prezintă trăsături cu totul specifice în comparație cu alte religii antice. Primele mărturii despre religia geto-dacilor ni le oferă istoricul din Halicarnas, Herodot, urmat de Strabon care îl citează pe Poseidonios. Informații prețioase găsim și în operele lui Platon, Diodor din Sicilia, Apuleius, Iordanes, Porphyrios, Lucian de Samosata, Hellenicos din Mitilene, Diogene Laertios, Trogus Pompeius și alții.

În epoca modernă, de religia strămoșilor noștri s-au ocupat mari învățați români și străini printre care se numără: A.D. Xenopol, Vasile Pârvan, Nicolae Iorga, I.I. Russu, Mircea Eliade, Nicolae Gostar, Ion Horațiu Crișan, W. Tomaschek, W. Bessel, E. Rohde, G.I. Kazarow, C. Clemen. (1) Astăzi afirmațiile istoricilor despre religia geto-dacilor sunt completate de numeroasele descoperiri arheologice care evidențiază detalii prețioase privind divinitățile, sanctuarele, jertfele, obiceiurile funerare.

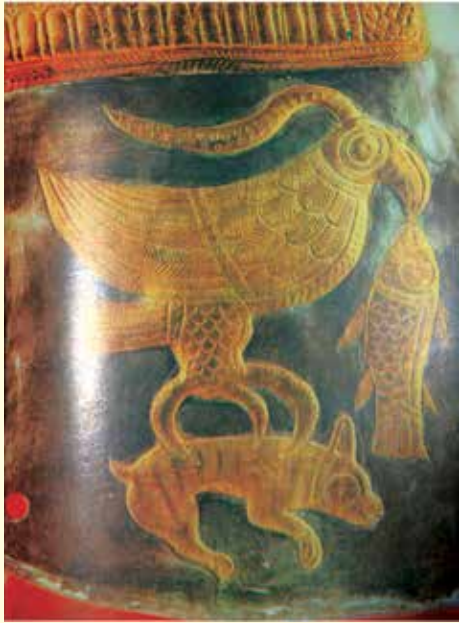
Mitologia geto-dacică are analogii adeseori apropiate cu credințele religioase ale altor popoare. (2) Panteonul geto-dacic este populat de zei. Istoriografia antică greacă și romană, ca și textele bizantine, ne dau mărturie despre Zalmoxis. În istoriografia modernă Zalmoxis este considerat de unii zeu urano-solar, iar de alții zeu chthonian. (3)

Într-un pasaj celebru, Herodot ne comunică ceea ce a aflat el de la grecii din Hellespont și de la Marea Neagră despre credințele religioase ale geților, și mai ales despre zeul lor Zalmoxis. Geții, spune Herodot, **sunt cei mai viteji dintre tracii și cei mai drepti** (IV, 93). **Ei se socot nemuritori**, și iată în ce chip: **credința lor este că ei nu mor, ci cel care piere se duce la Zalmoxis – divinitatea lor (daimon) – pe care unii îl cred același cu Gebeleizis** (IV, 94). Apoi Herodot descrie două ritualuri consacrate lui Zalmoxis: sacrificiul sângeros al unui mesager, efectuat la fiecare patru ani, și tragerea cu arcul în timpul furtunilor. (4) Herodot îl prezintă pe Zalmoxis în trei ipostaze. Mai întâi îl numește daimon, dar și zeu, apoi ni-l descrie, după relatările grecilor din Hellespont și din Pontul Euxin, drept muritor ce ar fi fost sclavul lui Pythagoras. În ultimul capitol al cărții a IV-a, 6, istoricul din Halicarnas afirmă că nu respinge cele ce i s-au povestit cu privire la Zalmoxis, dar nu le dă crezare prea mare pentru că i se pare că el (Zalmoxis) a trăit cu mulți ani înaintea lui Pythagoras. (5)

Prin urmare Herodot îl consideră pe Zalmoxis om ori daimon. Daimonii, în accepțiunea pythagoreismului, sunt intermediari între zei și oameni, sunt bărbați divini. Despre existența istorică a lui Zalmoxis ne vorbește și Strabon care ne spune că **la început el a fost ales mare preot al celui mai venerat zeu de-al lor, iar după un timp, a fost socotit el însuși zeu** (6). Strabon îl înscrie pe Zalmoxis printre profeți ca Orfeu și Musaios, iar Diodor din Sicilia printre legiuitori cum au fost Zarathustra și Moise (7). Toate izvoarele literare antice ce se adaugă lui Herodot și Strabon vorbesc despre Zalmoxis ca om. În concluzie, Zalmoxis a fost o existență istorică. El a fost un preot, un profet fondator, un legiuitor, care a fost zeificat. Așa s-a întâmplat și cu alți mari profeți ai geto-dacilor, cum a fost Deceneu, fapt pe care ni-l comunică limpede Strabon. (8) Despre doctrina zalmoxiană, Herodot ne informează că Zalmoxis îi învăța pe oaspeții săi că nici ei și nici urmașii lor nu vor muri, ci vor merge într-un loc unde vor trăi veșnic și **vor avea parte de toate bunătățile**. Herodot ne spune că **sufletul** separat de corp va merge să-l întâlnească pe Zalmoxis după moarte (9). Relatând ritualul propriu lui Zalmoxis, anume că tot la al cincilea an este

trimis un mesager căruia îi sunt comunicate toate dorințele, este evident că sufletul solului se duce la Zalmoxis, principiul spiritual îl întâlnește pe Zalmoxis. La fel ca și la inițiatii Misterelor Eleusine sau la orfici, post-existența preafericită începe după moarte (10).

Platon, în dialogul Phedon, abordează problema sufletului pe care îl descrie ca pe o substanță spirituală independentă de trup, simplă ca armonia lirei și ca atare nepieritoare. În dialogul Charmides ne vorbește despre credința geților în existența sufletului relatând despre psihoterapie și despre om ca un întreg indisolubil alcătuit din trup și suflet, esența învățurii lui Zalmoxis. Zalmoxis este zeul terapeut care se preocupă înainte de toate de sufletul uman și de destinul său (11). Retragerea lui Zalmoxis într-o locuință subpământeană echivalează simbolic și ritual cu o coborâre în infern în vederea unei inițieri. Înseamnă a cunoaște moartea inițiativă. Ocultația, adică dispariția pentru o vreme și apoi epifania, reapariția este un scenariu mitico-religios destul de frecvent în lumea mediteraneană și asiatică. Strabon (Geografia, VII, 3, 5) ne spune că Zalmoxis s-ar fi retras într-o peșteră dintr-un munte ce a fost socotit sfânt și s-ar fi numit Kogaionon, ca și râul

Peretu. Coif; obrăzar cu scena vulturului cu corn ținând în gheare un iepure și în cioc, un pește (Simbolul Marei Zeu)

ce curge pe lângă el. Constatăm că ocultația lui Zalmoxis este prezentată deosebit la Herodot și la Strabon. La Herodot retragerea profetului este deplină și **tracii l-au jelit ca pe un mort**, pe când la Strabon ocultația este doar o izolare, prielnică meditației : **se întâlne rar cu cei din afară, cu excepția regelui și a slujitorilor acestuia** (12).

Mircea Eliade vede în textul lui Strabon dovada că zalmoxianismul a suferit o evoluție în răstimpul celor patru secole câte s-au scurs de la Herodot până la Poseidonios (sursa lui Strabon) (13). Zalmoxis, prezentat tot drept sclav al lui Pythagoras, a învățat de la acesta nu doctrina nemuririi, ci cunoștințe astronomice, pe care și le-ar fi desăvârșit în călătoriile făcute în Egipt. Strabon mai adaugă că Zalmoxis **s-ar fi bucurat de o mare trecere la conducători și la popor intrucât, întemeiat pe semnele cerești, el făcea prorociri** (14). Strabon povestește că Zalmoxis a devenit asociatul și primul consilier al regelui că supușii credeau că **regele dă poruncile sfătuit de zei** și că Zalmoxis, încă din timpul vieții, era divinizat (15). **Obiceiul acesta a continuat**, ne spune Strabon, **până în zilele noastre, pentru că mereu se găsea cineva să-l sfătuiască pe rege și aceluși om îi spuneau zeu. Pe când domnea asupra geților Burebista... cinstea mai sus amintită a avea Decaineos**(16). Strabon evidențiază vegetarianismul daco-geților, detaliu ignorat de Herodot, ca o probă a continuității între Zalmoxis și Deceneu (17).

Zalmoxis a fost un profet, fondator al uni cult de tip inițiativ și misterios. Adepții lui au fost **fruntașii țării**, preoții și nobilii în frunte cu regele, după cum ne-o spune Herodot. Zalmoxis este enumerat de autorii antici printre marii gânditori și reformatori ai antichității care au îmbogățit zestrea umanității. Noul cult al lui Zalmoxis, apărut în secolele VII-VI înainte de Hristos, a avut o mare importanță, dar el nu a înlocuit vechile credințe și divinități, cu toate reformele pe care le-a înfăptuit. Faptul acesta se evidențiază în practicile rituale sesizabile arheologic ce se mențin din epoca bronzului până la cucerirea romană, sau chiar și după aceea, pe toată durata existenței etnicului geto-dac (18).

Iordanes, care scria în secolul al VI-lea, utilizează surse mai vechi, în primul rând pe Cassiodor care, la rândul lui, se baza pe Dion Chrysostomul și pe alți autori. El subliniază importanța marelui preot Deceneu, autorul marii reforme sacerdotale, creatorul instituțiilor religioase, pe care ni-l prezintă ca pe un adevărat erou civilizator. Iordanes descrie opera civilizatoare a lui Deceneu în acest mod: **Când el a văzut că goții (= geții) îl ascultau în toate și că erau înzestrați cu o inteligență naturală, îi învăță aproape toată filosofia, căci el era un maestru renumit în această materie. Astfel, învățându-i morală, el înfrână obiceiurile lor barbare; instruindu-i în fizică, el îi îndrumă să trăiască conform naturii, sub domnia legilor proprii, (legi) pe care ei le posedă în formă scrisă până astăzi și pe care le numesc belagines. Îi învăță logica și reuși să-i facă abili în gândire și superiori altor popoare. Demonstrându-le cunoașterea teoretică îi învăță să observe cele douăsprezece semne ale zodiacului și cursul planetelor care le traversează, și toată astronomia și traiectoria planetelor, creșterea și descreșterea lunii și traiectoria soarelui, și astrologia și științele naturii.**

Învățându-i prin știința sa aceste lucruri și altele încă, Dicineus câștigă o minunată reputație printre ei, în așa fel că el domnea nu numai peste oamenii din popor, dar și asupra regilor lor. (XI, 69-71) (19)

Mircea Eliade consideră că, în această relatare a lui Iordanes, putem descifra înflorirea culturală a dacilor în urma unificării politice realizate de Burebista și apogeul ei în timpul domniei lui Decebal. Iordanes ne informează că Deceneu a înfăptuit și organizarea religioasă. El alege câțiva dintre cei mai nobili și mai înțelepți și-i învăță teologia, poruncindu-le să adore anumite divinități și anumite locuri divine. Preoților pe care îi consacră le dădu numele **de pileati (cei cu căciuli)**. **Dar el ordonă ca restul poporului să fie numit capillati (pletoșii), nume pe care goții (= geții) l-au acceptat și l-au prețuit ca pe cea mai mare onoare păstrându-l până în zilele noastre în cântecele lor** (XI, 72) M. Eliade se îndoiește de aceste acțiuni ale lui Deceneu și consideră că el n-a făcut decât să reformeze o instituție care exista deja, dar a organizat-o și a întărit-o în timpul lui Burebista, când statul se bucura de putere și prestigiu (20). Deceneu a reînviat spiritualitatea geto-dacilor înlăturând cultul bachic sau dionysiac asociat cu cultura viței de vie și cu orgiile. El s-a opus pătrunderii în Dacia a cultelor străine dăunătoare pentru sănătatea spirituală și corporală a geto-dacilor. În demersul său a fost sprijinit de rege și de toată preoțimea geto-dacică. Sacerdoții geto-daci, prin Deceneu, au contribuit la moralizarea poporului (Strabon VII, 3, 11), (C, 303), la menținerea unității spirituale-etnice a geto-dacilor, când a apărut dezbinarea politică (Iordanes, Getica, 71), (21).

(va urma)

NOTE:

1. Crișan, Ion Horațiu, Civilizația geto-dacilor, vol.II, Editura Dacica, București, 2008, p.
2. Crișan, I. H., Op. Cit., p. 145 143
3. Ibidem
4. Eliade, Mircea, De la Zalmoxis la Genghis- Han, Editura Humanitas, București, 1995, p. 31
5. Crișan, I. H., Op. Cit., p. 146
6. Ibidem, p. 147
7. Eliade, Mircea, Op. Cit., p.43
8. Crișan, I. H., Op. Cit., p. 151
9. Eliade, M., Op. Cit., p. 42
10. Ibidem, p. 43
11. Ibidem, p. 65
12. Ibidem, p. 68

Porțile de Fier. Pahar din argint; vulturul cu corn cu un pește în cioc și un iepure în gheare.

13. Ibidem, p.68
14. Idem, ibidem
15. Idem, p. 69
16. Crișan, I. H., Op. Cit., p.155
17. Eliade, Mircea, Op. Cit., p.69
18. Crișan, I. H., Op. Cit., p.160
19. Eliade, M., Op. Cit., p. 73
20. Idem, p.74
21. Gostar, Nicolae; Lica, Vasile, Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal, Editura Junimea, 1984, Iași, p. 102

UNITATEA POLITICĂ A STATULUI GETO-DAC (V)

– efortul politic și militar de refacere a statalității geto-dace după dispariția lui Burebista –
Pledoarie, Importanță, Consecințe și Perspective

Avocat ADRIAN ISCRU

Motto: „Și ne simțim mari, puternici, numai de-i gândim pe ei”. Mihai Eminescu

Lucrări importante ca cele ale lui Criton, medicul lui Traian, sau „Jurnalul” lui Traian, cu privire la aceste războaie, ori scrierile lui Apian despre războaiele dacice, au dispărut, cel puțin aceasta este informația oficială. Cum de altfel nu avem informații prea bogate nici despre perioada scursă între asasinarea lui Burebista și preluarea conducerii regatului dac de către Decebal, fapt care i-a făcut pe istorici, de cele mai multe ori, să coroboreze scrierile antice cu descoperirile arheologice, într-un mod mai mult decât binevenit, subliniind într-o oarecare măsură lipsa mai multor documente pe aceste perioade de timp.

Perioada domniei lui Decebal este una care se identifică, în opinia noastră, cu încercarea de reunificare a formațiunilor politice geto-dace ce își duceau existența separat și lupta ultimului rege dac de a apăra ceea ce primise la rândul său moștenire de la înaintași: o țară, o națiune, o religie, tradițiile și obiceiurile.

Desfășurarea războaielor este un subiect cunoscut și tratat în detaliu în cele mai multe dintre publicațiile de specialitate, fapt pentru care nu mai insistăm asupra lor. Sistemul de alianțe, modul de organizare, poziția strategică de maximă importanță, net superioară, pe care o ocupase Roma și, nu în ultimul rând, posibilitatea recrutării unei armate de pe un teritoriu foarte mare, au fost atuurile principale ale Imperiului roman în lupta cu regatul lui Decebal. În schimb, dezbinarea permanentă și reluarea luptelor între diverși conducători locali (vezi cazul celor trei regi daci din Dobrogea), imposibilitatea realizării unei noi unități statale în cei aproximativ 150 de ani scurși de la asasinarea lui Burebista și preluarea domniei de către Decebal, reprezintă principalele elemente negative care au dus, în final, la dezastrul politic, militar și economic din cele două războaie daco-romane și care au cântărit incomparabil mai mult în balanța nereușitei decât toată vitejia unei națiuni și a regelui său, despre care au scris atâția contemporani și nu numai. Iată de ce „greșelile în politică sunt crime” (Eminescu), iar asasinarea regelui Burebista a fost nu numai o mare greșală politică pornită din ambiție, trădare sau poate din amândouă la un loc, dar a

fost și un act de trădare a unui întreg neam, venit din partea unor complotiști, ajutați sau nu de Roma imperială.

Scurtă paralelă între regatul lui Burebista, domnia acestuia, și regatul lui Decebal și domnia sa, ne duc la concluzia, valabilă inclusiv azi, dar și în viitor, că unitatea statală și suveranitatea sunt atribute ce trebuie păstrate în condiții de tezurizare, politica internă și externă exercitată într-un mod ferm, în conformitate cu epoca, trebuie dusă exclusiv în interes național, fără compromisuri și învoielii înrobitoare și inutile iar celelalte elemente de suveranitate națională, cum ar fi armata, resursele (de orice natură), populația, informațiile, moneda, drapelul¹, alte însemne și elemente de suveranitate ale statului² trebuie apărate și promovate oricând și cu orice ocazie, trebuie folosite în interes național, în vederea asigurării continuității statale în hotarele firești ale națiunii formatoare a statului național.

Fără a specula pe marginea a ceea ce s-ar fi putut întâmpla „dacă” Burebista nu ar fi fost asasinat, „dacă” Decebal nu ar fi fost trădat și învins, faptele vorbesc de la sine. Regatul lui Burebista a fost „o mare împărăție”,

¹ În ultimul Cod penal al României, care a fost înlocuit la presiunea U.E., cu un altul la 1 februarie 2014, era reglementată la Titlul V, Infrafracțiuni contra autorității, art. 236, „ofensa adusă unor însemne”: „Orice manifestare prin care se exprimă dispreț pentru însemnele României se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani”. În noul Cod penal, dispozițiile art. 236 din vechiul cod nu mai sunt prezente. Singura reglementare penală legată de însemnele Statului român se ruzmă la ruperea de sigilii: art. 260. Oare de câte ori U.D.M.R.-ul, prin reprezentanții săi din Har.-Cov. nu au adus atingere și ofensă gravă însemnelor Statului Național Unitar Român, înlăturând stema Statului și Drapelul național și înlocuindu-le cu cele ale Ungariei? Nici o urmărire penală nu s-a pus în mișcare viz-aviz de aceste infracțiuni repetate. Nici o autosesizare nu s-a efectuat din partea oficialilor de la București. De asemenea, dacă în vechiul cod penal pedepsele ce reglementau infracțiunile contra siguranței statului erau prezente la începutul părții speciale din cod (Titlul I, art. 155-173), în actualul cod sunt reglementate la titlul X, art. 394-412. La următorul cod, revizuit eventual, va mai fi spațiu pentru aceste pedepse sau vor fi scoase de tot? Vom mai avea cod penal sau ne vom raporta la un cod penal general al U.E.? Este acesta un atentat la siguranța națională? La fel cum au fost și sunt instrăinarea bunurilor naționale cu resurse cu tot, cum este scăderea populației într-un ritm alarmant și cum va fi și momentul înlocuirii monedei naționale cu moneda suprastatului numit U.E. etc., etc.

² Pe larg despre aceste elemente de suveranitate națională la prof. univ. dr. Aurel V. David, *Sociologia națiunilor*, Ed. Dacoromână, 2006, București, p. 70-81, 100-102, 113-120, 144-150, 159-170, 193-202, 209-299, 359-376.

condusă de un rege recunoscut, temut, respectat, foarte întreprinzător, față de care Imperiul roman avea o teamă constantă (Mihai Viteazul, mai târziu, era temut de sultan, de Rudolf al II-lea, dar și de ceilalți vecini iar *unitatea politică* a celor trei țări dace, așa cum s-a putut realiza la acea vremea, i-a dat un plus de autoritate și forță în relația cu ceilalți vecini, alții în afara Imperiului otoman). Regatul lui Decebal, nu mai era o mare împărăție, cu tot efortul depus de către rege de a reface cât mai mult o unitate statală. Armata nu mai era la fel de numeroasă, teritoriul fiind incomparabil mai redus și baza de selecție, pentru o viitoare confruntare cu Roma, nu mai permitea acest fapt. Ambițiile liderilor locali erau foarte mari, iar Roma a știut să speculeze excelent aceste conflicte permanente dintre ei, în toată perioada de aproximativ 150 de ani, iar încercuirea realizată de Roma era un fapt împlinit, în fața căruia nu se mai putea face mare lucru. Toate acestea au condus la dezastrul total din vara anului 106 d. Hs. Este adevărat că, după moartea împăratului Traian, au reînceput revoltele în rândul populației geto-dace, prima răscoală puternică a geto-dacilor împotriva administrației romane înregistrându-se chiar în anul 117, dar, din păcate, refacerea unei unități politice oricât de mici, se pare că nu a existat. A rezistat în schimb, pe tot teritoriul locuit de geto-daci, unitatea credinței zamolxiene, care urcă, treptat, treptat spre creștinism, tot dreaptă credință, și reconfirmată de venirea Mântuitorului Iisus Hristos pe Pământ, dar care nu a fost de ajuns să contracareze ambițiile liderilor locali și mai ales *dezbinările* și nici pustiul lăsat de popoarele barbare (huni, mongoli, tătari, turci, pecenegi, cumani, alani etc), venite din Asia timp de aproximativ 1000 de ani.

În urma acestor evenimente, descrise anterior, elementul pozitiv îl constituie păstrarea memoriei ancestrale și încercarea de refacere, în secolele ce au urmat, a unui regat al Daciei, idee preluată și de către imperiile ce s-au succedat cronologic pe scara istoriei europene, încercând o refacere politică, dar în interesul propriu al imperiilor și nu în interesul populației băștinașe. În ceea ce ne privește, amintim de un „*plan dacic autohton, care ne-a traversat istoria și încă ne motivează*”³ și care a avut și are în vedere refacerea unității statale în granițele firești, privind peste timp, granițe ce au fost conturate la *1 Decembrie 1918*, fapt care ar fi un prim pas pentru realizarea unui deziderat ce are ca scop un Stat puternic, bine structurat, respectat, *suveran*, susținut de un popor/națiune conștient de valoarea sa, de trecutul său și care să-i asigure o continuitate statală, poate așa cum au dorit-o și înaintașii noștri.

(va urma)

³ G.D.Iscru, *Strămoșii noștri reali, geșii-dacii-tracii-illirii, națiunea macă din „Vatra Vechii Europe”*, Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, Ed. a VI-a, București, 2014, p. 241.

O CARTE MULT AȘTEPTATĂ A UNUI AUTOR „CIUDAT”:

MUZEUL CIUDĂȚENILOR CARPATO-DANUBIANO-PONTICE

Conf. univ. dr. G.D. ISCRU

Un Motto cristic: „Căutați adevărul și adevărul vă va elibera”

După mai multe cărți – ca expresie a unei trăiri intense și responsabile în „clipa cea repede ce i s-a dat” –, mai nou după ciudatele sale *AUDIENȚE CU CIUDAȚI* (Ed. SemnE, București, 2013), iată că i-a mai apărut o carte în același stil inteligent și sprinten, „ciudat” – a acestui autor, la 81 de ani, cu mintea „brici”, cum se zice, admirativ, pentru a scurta comentariul –, carte cu un titlu inofensiv sau de literatură pentru cei mici, cu o primă copertă care îi sintetizează titlul prin mini-fotografii dispuse maestru în trei semne ale avertismentului și întrebării, carte care vine să răspundă la întrebarea obsedantă a generațiilor de români dar și altora: cum a fost posibil să existe miracolul Neamului românesc și mai ales în acest sfert de veac care a trecut după evenimentele din finalul anului „jubiliar” 1989 (de ce „jubiliar”?), început cu un „Crăciun însângerat” și continuat cu tranziția „marelui jaf național”, „tranziție” care nu s-a terminat cu „carnavalul cătușelor”, cum intuise Dinu Săraru în finalul trilogiei sale: „*Ciocoi Noi cu body-guard*”, ci aleargă spre adevărul și verdictul istoriei, „sine ira et studio” (= fără ură și părtinire), atenționând pe cei de după noi că trebuie să tragă concluzii constructive pe care autointitulata „clasă politică” de azi încă nu le vede!

O densitate uluitoare a informației – în spatele căreia ești asigurat că există și simți tu însuși suportul argumentelor –, reflecții bine chibzuite de istoric trăitor în controversata etapă, te îndeamnă să parcurgi „cu sufletul la gură” pagină cu pagină, căci toate se leagă și vor să te ducă, cât mai repede dar convins, la răspunsul cerut de obsedanta întrebare, răspuns corect care speri să te elibereze, după îndemnul cristic.

Nu dorim să spunem aici mai multe din câte am avea de spus. Dar, odată cu îndemnul ca această carte să fie studiată și gândită îndelung pentru a găsi răspunsul eliberator la acea întrebare, redăm – este mai bine așa! – un fragment din confesiunea autorului și o scurtă prezentare a unui prim cititor și analist avizat, doamna Roxana Ichim. Și – altfel nu se putea! – vă lăsam să apreciați dvs. forța de sintetizare a autorului, priceperea cu care a conceput prima copertă, color, a cărții dar și talentul scriitorului.

Confesiunea autorului:

„Când ai 80 de ani nu mai aștepti nimic de la oameni, deci nu ai motive să flatezi, să menajezi sau să arăți cu

degetul, nedrept, spre cineva dispărut sau încă în viață. Veți întâlni în carte zeci de nume; nicio afirmație despre vreunul nu se abate de la adevăr. Este legământul autorului, față de sine, rostit nu cu mâna pe capota vreunei mașini, cum cer, mai nou, procurorii, ci în fața conștiinței de om care a trăit în două secole și trei orânduiri social politice, dacă punem al socoteală și tranziția care nu este chiar orânduire, ci neorânduială.

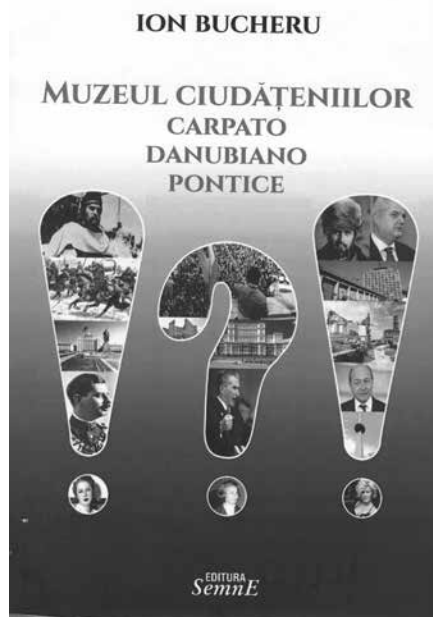
Autorul”

Opinia primului cititor și critic:

„În Muzeul ciudățeniilor carpato-danubiano-pontice, regăsim plener implicat jurnalistul, dublat de observatorul fin al epocii, toate pe fundalul unei abilități scriitoricești inconfundabile și de netăgăduit. Aplecarea constantă a naratorului către *legătura-cauză efect și trecut-prezent se petrece pe fondul unui muzeu care prezintă întreaga istorie a României. Autorul imaginează un grup de vizitatori veniți din toate colțurile lumii, care pun întrebări directe (uneori in-comode), unui ghid ce se lasă în răstimpuri purtat de revolta față de felul în care vremurile și orânduiri au croit*

României o soartă nemeritată. Ghidul răspunde pe larg, făcând referire la personaje ale istoriei naționale vechi și noi, îndreaptă grupul spre înțelegerea unor momente, întâmplări și fapte reale, cântând mereu „morală fabulei” în miezul realității comentate.

Roxana Ichim, 23 aprilie 2015”.

„DACIA REVIVAL”

Statut Consultativ Special la O.N.U.

(urmare din pag. a 8-a)

Au prezentat comunicări științifice ample documentate gen. Mircea Chelaru, insistând asupra personalității de excepție a lui Zamolxis, gen. Nicolae Spiroiu, profesor drd. Alexandru Mironov, prof. dr. Gheorghe Funar, acad. Ovidiu Bojor „Despre medicina dacilor”, preot prof. dr. Mihai Milea „Crezul dacilor”, comunicări incitante primite cu mare interes de public. În după amiaza zilei de vineri 10 iulie lucrările congresului au continuat pe secțiuni:

Secțiunea I Dacii în conștiința lumii – desfășurată în sala mare a Consiliului Județean Buzău, moderator fiind dr. Napoleon Săvescu și prof. Mariana Terra din New York. Un interes deosebit suscită prezentarea cărții „Adevăruri ascunse” a d-lui Olariu Arimin de către conf. univ. dr. G. D. Iscriu cu îndemnul „o carte care trebuie studiată”. Alte comunicări au prezentat prof. Gheorghe Bucur „Limba geto-dacilor din perspectiva cercetărilor lingvistice recente”; d-na Antigona Grecu „Țara Loanei”, dl. comandor Nicolae Mazăre „971 de ani de păgânism”; dl. Octavian Onea „Zamolxe întemeietorul primei școli de filozofie și matematică din Dacia”, prof. Titi Damian „Un monument al cercetării dacologice: George Panteacan”, Gheorghe Ștefan „Păstorii daci și mitul Kirtti – Mukha”.

Secțiunea a II-a a tratat tema Personalități europene despre istoria geto-dacilor - desfășurată la Colegiul Național Pedagogic, moderator prof. dr. Mihai Constantin Popescu. Au fost prezentate lucrări de către d-nii Vlad Ciubucciu „Un valah rebel – Gheorghe Gabriel”; dr. ing. Ioan Mateescu „Convergențe: Moise Chateaubriand, Eminescu și geto-dacii”; prof. Mihai Popescu „Învățăutul sas Laurențiu Toppeltinus despre dacii din Transilvania”; d-na Domnița Rațiu „Johannes Honterus și Dacia”; d-na prof. univ. dr. Raisa Radu „Folclorul românesc în opera Dorei d’Istria”.

Lucrările prezentate au fost primite cu interes și au provocat un interesant schimb de opinii.

Secțiunea a III-a „Tezaure din secolele V î.Hr. – XI d.Hr. descoperite în spațiul dacic”, moderator prof. dr. Eugen Marius Constantinescu. Au prezentat comunicări următorii: Adrian Bucurescu „Zamolxis și coiful de aur de la Coțofenești, jud. Prahova”; dr. dipl. ing. Eugen Ioan Popa „Fabricarea uleiurilor vegetale de către daci”; Adrian Ataman „Monedele și circulația monetară în vechea Dacie: misterioasele monede Koson”; Gheorghe Șerbana și Domnița Rațiu „Argedava, capitala regatului lui Burebista”; prof. dr. Eugen Marius Constantinescu „Tezaurul de la Bărăști Cislău – jud. Buzău”; Eugen Ciobanu comunicarea „Burebista, Deceneu și Sarmizegetusa ca o paralelă între autoritatea civilă și spirituală și legenda capitală”; prof. Virgil Purnichii „Meteora românească de la Cetățeni, Muscel”; Margareta Cristian „A venit vremea când pietrele vorbesc”. Lucrările prezentate se înscriu în cercetările și documentația efectuate de autori pentru aducerea la lumină a noutăților din istoria strămoșilor daci. După o cină festivă oferită de organizatori au fost reluate lucrările congresului, sâmbătă 11 iulie 2015, pe secțiuni: în sala mare a Consiliului Județean Buzău, cu aceiași moderatori, a fost tratată tema „Dacii în conștiința lumii”. Autori de comunicări au fost următorii: Adrian Ataman și Ion Șeitan „Arta culinară în spațiul geto-daco-pontic”; conf. univ. dr. G.D. Iscriu „Eminescu și străvechea noastră dreaptă credință monoteistă creștină”; comandor Nicolae Mazăre „Despre identitate”; Margareta Cristian „Importanța operei dacului Sfântul Isidor de Sevilla”; ing. Nicolae Mușat „Latinitatea Hyperboreică și trezirea conștiinței neamului românesc”; Gib Gabriel „Noi, fiii lui Pelag”; lucrări primite cu interes și numeroase aplauze de către audiență.

Secțiunea a II-a „Personalități europene...” cu același moderator - au prezentat comunicări următorii: d-na Cristina Nicolae Seillat „Personalități europene despre istoria geto-dacilor”; prof. Laurențiu Popescu „Surprize din trecut”; Mihail Zamfir „Olt sau Făgăraș”; prof. Maria Ionescu „Mitologia, primul capitol al istoriei naționale”; Margareta Cristian „Veriga care lipsea. Civilizația etruscă”. Aceste co-

municări au stârnit discuții și dezbateri interesante prin noutățile prezentate.

Secțiunea a III-a „Tezaure”, același moderator, desfășurată la Colegiul Național Pedagogic a suscitât interes și dezbateri prin comunicările următorilor participanți: William Flavy Ritziu „Considerațiuni privind dacii din Basarabia”; prof. Mihai Popescu „Mormânt străvechi descoperit la Mlăjet – Nehoiu”; prof. Adriana Georgescu „Geto-dacii din zona Brăilei”; prof. Olșanschi Paula „Religia geto-dacilor”; Gheorghe Șerbana „Uriași, noime, urmași”; dr. ing. Cristian Zorzolii „Genialul Zorzolii Traian – constructorul cetății geto-dace de la Drăgănești, Olt”; Eugeniu Lăzărescu „Ipoteză privind originea numelui Basarab”; Pr. mst. Constantin Mănescu „Comuna Stoenesti jud. Vâlcea – străveche vatră geto-dacică”. Lucrările prezentate la congres au dovedit o înaltă ținută științifică și au întărit ideea unității mișcării dacologice. Prin tematica sa, prin calitatea comunicărilor, prin modul de desfășurare a lucrărilor congresului, prin grija organizatorilor, a domnului ing. Ștefan Davidescu, d-lui ing. V. Prăjescu și colaboratorilor lor, participanții la congres au realizat o frumoasă comunicare generală în spiritul dacologiei, iar acest congres va rămâne un reper cumulator în mișcarea noastră dacologică.

Închiderea lucrărilor celui de-al XVI-lea Congres Internațional de Dacologie s-a desfășurat în Sala Mare a Consiliului Județean Buzău prin anunțul înființării Universității de Vară de la Poiana Pinului grație directorului congresului și colaboratorilor domniei sale, adoptarea unei Rezoluții și intonarea imnului dacic. Reușita acestui congres ne mobilizează în cercetarea științifică și în pregătirea viitoarelor noastre întâlniri și colaborări.

După-amiaza a fost consacrată unei vizite documentare la Monteoru, Pietroasele, Năeni, unde se aflau vestigiile unui vechi cimitir dacic și vizitarea unor meleaguri pline de frumusețe, armonie și energie specifice spațiului buzoian. Mulțumim și felicităm organizatorii și colaboratorii din Buzău pentru realizarea acestui înalt forum științific. Rezumatul lucrărilor prezentate la Congresul XVI de Dacologie au fost publicate și pot fi consultate în revista Origini a Fundației Origini Carpatice, nr. 7 (24), iulie 2015. Apreciem remarcabila implicare a Fundației Origini Carpatice în desfășurarea lucrărilor Congresului. Așteptăm cu emoție și încredere deschiderea cursurilor Universității de Vară de la Poiana Pinului, Buzău, datorate aceleiași Fundații.

Cnemidele ritualice princiare getice din aur și argint (III)

Conf. univ. dr. GEORGE V. GRIGORE

O parte dintre cercetători și istorici susțin că gorgona este de fapt o mască al cărei corp îi este alipit mai târziu. Aceste cuvinte stau și la baza explicitării gorgoneionului, care este un obiect de cult, fiind de fapt o mască neînțeleasă. Purtătorul acestei măști magice avea calitatea de a-i împietri pe cei care i-l priveau cu dușmănie.

Pomind de la ipoteza existenței *Bisericii Egiptene* (secta de la Memphis) în viața geților de aur, chipul de pe cnemida menționată poate reprezenta pe zeul creator Ptah (Pitah, Pteh, Peteh, Tatenen sau „Tatăl cel Bătrân”) de la Memphis, simbolizat printr-o mumie umană. Această reprezentare a creatorului are mâinile întinse și ține sceptrul regal care are formă de cap de pasăre. Astfel, patronul spiritual al meșteșugarilor, se extinde în a fi zeu creator, lumea născându-se din gândurile și cuvintele sale. Treptat acesta devine o zeităte funerară, numită Ptah-Sokar-Osiris (Asar).

Cele două laturi ale cnemidei „stângi” de la Agighiol sunt decorate cu șerpi, capete de păsări și spirale („conflictul” Șarpe – Pasăre), simboluri ale spiritualității și ale tărâmului nevăzut (Lumea Cealaltă).

Deși posibil să formeze o singură pereche, atât de diferitele cnemide din mormântul princiar de la Agighiol (Tulcea) au un mesaj al lor special: cnemida dreaptă reprezintă prin imagistica sa *Lumea Reală*, a noastră, iar cnemida stângă reprezintă *Celălalt Tărâm*. De aceea proverbele românești din bătrâni spun că atunci când pornești la un drum „Să calci cu dreptul!” (cu sens de „Să îți meargă bine!” „Să ai noroc!”). Partea dreaptă a corpului avea o înaltă semnificație (partea cea bună; partea solară; mâna dreaptă, piciorul

drept, ochiul drept, etc), iar partea stângă era cea misterioasă (partea lunară; mâna stângă, piciorul stâng, ochiul stâng, etc.). Cu mâna dreaptă se făcea cele mai importante acțiuni, iar mâna stângă era folosită în alte scopuri. Tot în același înțeles, cu piciorul drept se pornea la drum, iar piciorul stâng era acela care îl urma pe primul.

Regele get, purtătorul acestui „costum” princiar de ritual, „călca” și în *Lumea celor vii* și în *Lumea celor morți*, îndeplinindu-și misiunea sa regală, fiind purtătorul de taină și cunosător al tainelor acestei Lumi. Astfel acesta se dovedește a fi purtătorul unei funcții bivalente, aceea de preot și rege, în același timp.

Dar suma tainelor ce se „ascund” în semnificațiile tezaurului princiar get de la Agighiol (Tulcea) nu se termină aici, pentru că a apărut ca un semn peste timp o altă cnemidă, în mormântul princiar descoperit la Vrața (Vraca) în Bulgaria. Nu pot să nu fac o legătură între numele acestei localități (Vrața) și termenul de „Vrata”. În contextul de hinduism și mitologia hindusă, „Vrata” (termen pronunțat: „vrat” sau „brat”) denotă o practică religioasă (îndeplinirea anumitor obligații cu scopul de a obține binecuvântarea divină, pentru îndeplinirea unuia sau a mai multor dorințe). Etimologic, „Vrata”, este un cuvânt sanscrit, utilizat în mai multe limbi indo-europene. El înseamnă „să promit” sau „să promită”. În jainism, „de vratas” (elemente de auto-control) formează nucleul de practici jainiste. Călugării Jain urmează cinci Mahavratas (vratas mari), în timp ce laicii urmează cinci Anuvratas (vratas minuscule). În plus, există mai multe posturi comune care sunt, de asemenea, numite „vratas”. Un „vrată” poate consta din una sau mai multe acțiuni. Astfel de acțiuni pot include post complet sau parțial în anumite zile specia-

le, un pelerinaj (thirtha), la un anumit loc sau locuri, o vizită (darshan și puja) la un anumit templu sau temple, recitarea de mantră și rugăciuni, efectuarea de puja și havans. În conformitate cu scripturile hinduse, la „Vrata” asistă persoana care face „Vrata” cu scop de a realiza și de a îndeplini dorințele sale. Uneori, rudele apropiate sau din familie pot efectua „Vrata” în numele altei persoane. Obiectul de efectuarea Vrata este la fel de variat ca și dorința umană și poate include câștig, sănătate și bogăție, concepere de urmași, de ajutor și asistență divin în timpul unei perioade dificile în viața cuiva. În India antică, „Vrata” a jucat un rol semnificativ în viața indivizilor și continuă să fie practicat și în timpurile moderne.

După câteva zeci de ani o nouă descoperire avea să completeze panoplia de cnemide studiate, cu aceea descoperită în tumulul Golyamata Movila (Marea Movilă), situat între satele Zlatinitsa și Malomirovo, în regiunea Yambol, Bulgaria. Acest mormânt este datat la mijlocul secolului al IV-lea î.e.n.

Tumulul de la Vrața (Bulgaria) ce ascundea această comoară, cunoscut ca *Movila Mogilanska*, era pe jumătate distrus de un terasament construit în apropiere. În 1965-1966 a fost făcută o explorare arheologică, iar istoricii bulgari au descoperit un mormânt antic parțial jefuit. Astfel, în camera principală a mormântului s-au găsit două schelete, unul al unui bătrân, iar celălalt al unei femei tinere. Tezaurul ce însoțea acest rege get era format dintr-o cnemidă de argint aurit, două ulcioare de argint, patru fiale, vase de bronz și arme diferite (vârfuri de săgeți, săbii și sulite). Mormântul prin inventarul său bogat, se dovedește a fi al unui prinț-basilus local. Alături de acesta se afla și o prințesă, prezentă dovedită de existența unei coroane de aur de 205 grame și inele decorate cu figuri de sfîncși și ornamente vegetale. Arheologii, pe baza cercetărilor efectuate au concluzionat că acest mormânt datează din secolul IV î.e.n. a

(va urma)

Mănăstirea Afteia – Alba

Am două motive să intitulez acest editorial „aerisirea”: blânda mea mamă mă obligă, adeseori, să-mi aerisesc creierul folosindu-mă de scris și de citit, al doilea motiv este că acest cuvânt se poate citi de la cap la coadă și de la coadă la cap fără să-și piardă sensul, el fiind un palindrom. Este înfiorător să fii bombardat zilnic cu știri apocaliptice, cu idei bulversante și cu legi abjecte. Eu, de cele mai multe ori, asemăn lumea politică cu lumea animalelor. Nu întâmplător șerpii, puii de năpârci, elefanții, pisicile, câinii (că doar avem destui și la propriu și la figurat), viperele, maimuțele, caprele negre și văcuța milka cea mov de la tv sperie copiii de la grupa mică. Apoi apar dresorii de papagali în straițe exotice și erotice (sexy), apoi apar la televiziuni scamatorii cu scame sau fără scame, care suflă din bojogii plini de ură că sunt aici și acum aleși de oamenii lui Dumnezeu. Pe următorul program apar contorsioniștii care una fac și alta spun, iar cu vocea mieroasă, tremurândă aduși parcă din beciurile pușcării încearcă să dezvolte ideea că ei aparțin divinității.

Plictiseala s-a născut într-o zi din uniformitate motiv pentru care eu nu am timp să mă plictisesc poate și din cauza temperamentului, dar sigur din cauza cotidianului obtuz, chior, diletant, mereu aceleași știri dar ușor voalate de contorsioniști. Contorsioniștii oricare ar fi ei, cu veleități de circari europeni încearcă și reușesc să scoată legi pe bandă rulantă. Iată o lege controversată, legea 217/2015, adică fac trimitere la legea antilegionară, dacă mișcarea legionară a fost înființată în 1937 până în 1941, se pune întrebarea de cine a fost desființată? Fără îndoială mareșalul Antonescu a hotărât desființarea acestei organizații „fasciste” pe motiv că ar avea relații cu fascismul german. Oare cum ar trebui să interpretăm cine este mai fascist mișcarea legionară sau mareșalul Antonescu? Unde s-a mai pomenit, la doctrinele de extremă dreapta sau la doctrinele de extremă stângă, liderii să-și desființeze organizațiile auxiliare, adică PCR să desființeze UTC. Mai lăsați-mă cu antisemitismul și cu condamnarea românilor pentru că știm sigur că tancurile sovietice au fost însoțite, în România, de: Istvan Foris, Jakob Roitman, Pantelei Bodnarenko, Sandor Magyarosi, Boris Grunberg, Dimitar Colev, Mihail Roller, Dome Adler, Sorin Moscovici, Iordan Dragan Rusev, Lev Oigenstein, Saul Bruckner, Emil Bodnăraș, Ernest Neulander, Andrei Ianuarievici Visinski, Serghei Nikonov, Moise Dulberger, Serghei Kavtaradze.

Amintesc că numai un om anormal este de acord cu fascismul dar nu înțeleg de ce se prevalează unii politicieni de fapt că în România comuniștii nu au săvârșit în afară de holocaustul cultural holocaustul fibrei genetice românești. Oare nu spuma politică românească a fost distrusă intenționat datorită purității codului genetic? Ei bine, dragă cititorule, m-am liniștit. Vreau să spun, și nu parafrazez pe nimeni dar le reamintesc nepoților citați anterior, că străbunii lor AU UCIS, AU UCIS, AU UCIS. N-am să înțeleg niciodată cum politicienii cu tulburări de personalitate ajunși în funcții cheie scot legi fie la bar, fie pe ulițele satului, fie în ateliere auto, fie atunci când dorm. M-a impresionat această lege care incriminează cultul personalității vinovate de legionarism, fascism, rasism, xenofobie precum și promovarea unor simboluri, concepții, doctrine aparținând aceluiași spectru ideologic. Amintesc că această lege interzice însemnele unor partide politice; zvastica a fost ideea unui stomatolog și nu a lui Hitler, iar în Sirilanca politicienii se roagă la dintele sacru care se

pare că le aduce liniște și limpezirea în gândire, iar la noi măseaua din „fund” este simbolul netrebuinței și durerii (fac trimitere la profesia mea).

Intrarea în criză a ideologiilor, diversitatea criteriilor de apreciere, morală, caracterul complex al problemelor politice l-au transformat pe cetățean nu de stânga nu de dreapta și nici măcar de centru într-o personalitate lipsită de ideologie care poate fii manevrată haotic. Astăzi este dificil să spui că ești de dreapta sau de stânga deoarece criteriile sunt neasimilate de politicieni maidanezi și nu de rasă.

Personal nu am să abandonez să-l recitesc pe Cioran, Eliade, părintele Părvu, Radu Gyr, Păstorel Teodoreanu, Papanace și nici la studiul profund al legionarismului (chiar acum studiez arhiva personală a „Cuvântului Legionar”, acum în adormire și cârticica șefului de cuib). Dealmenteri aș fii dorit să încep editorialul cu o temă pe care eu o cunosc foarte bine, legea spitalelor. Disfuncționalitățile din spitale sunt inimaginabile atâta timp cât profesionalismul nu primează, iar criteriile de numire ale

coordonatorilor și competența managementului sanitar este desuetă. Ierarhizarea spitalelor în raport de competență urmărește: capacitatea, dotarea și realizarea indicatorilor de eficiență, adică o intervenție chirurgicală la mine în oraș costă mult mai puțin decât o intervenție într-un alt oraș. Pentru a determina costurile spitalelor legea prevede colectarea datelor de cost și determinarea costurilor pe grupe de diagnostic, numai că și banala problemă a inventarului mijloacelor fixe ale spitalelor constituie o grea și costisitoare manoperă datorită incapacității consiliilor de administrație și ele puse pe criterii politice. E bine ca din acest articol să înțeleagă ceva managerii de cooperative meșteșugărești care confundă spitalul cu o unitate de producție.

Iată că fosta lege 550 din 2002 stipulează că spațiile comerciale proprietate privată a statului aflate în administrarea consiliilor județene sau locale pot fi privatizate. Neaplicarea legii face ca actele contracte comodat închiriere să inducă o stare de nesiguranță medicului, lăsând cabinetele într-o stare perpetuă de degradare. Privatizarea, în regim de urgență, ar duce la o scădere a numărului de internări, calitatea actului medical va crește și, nu în ultimul rând, disensiunile dintre medic și administrație se vor aplana.

De aceea, dragă cititorule, m-am înverșunat și îngrozit în același timp când corpul de control al ministrului Bănicioiu (dealmenteri dezinformați) a hotărât anularea contractelor dintre medicii din policlinică și consiliul de administrație al spitalului de recuperare Borșa Maramureș. Ba mai mult, managerul spitalului a hotărât ca bolnavii locomotori să nu beneficieze de serviciile stomatologice fie la pat, fie în cabinetul stomatologic. Încerc, de cele mai multe ori, să privesc durerea ca pe o suferință dramatică iar moartea nu ca pe fenomen biologic ci ca pe un fenomen indus de prostie, infatuare, boală, incompetență și religie. Ei bine când văd cum se sfârșesc zilele unui om nu pot să fiu rezervat, nu pot să fiu arbitru, nu pot să ascund durerea și starea de disconfort.

Lucrul cel mai urât din viața mea este schimonosirea ca formă de a te evidenția, așadar mânia îl desfigurează pe om, i se umflă venele, vocea devine aspră, când mânia ajunge la culme el nu mai cruță pe nimeni, iar dacă un singur om arată astfel la mânia ce va fii cu doi sau mai mulți mânioși, se întrebă Sfântul Vasile cel Mare.

Domnule ministru, a nu lucra cu valorile înseamnă anarhie.

AERISIREA

Dr. MIRCEA MIHORDEA

Firma noastră confecționează și comercializează o gamă variată de veșminte preoțești, arhieriești, diaconești, steaguri, epitafe, icoane și alte accesorii bisericesti. Produsele sunt disponibile într-o gamă diversă de sortimente și culori, fiecare model fiind unicat în funcție de dorința clientului.

Tel.: 0720.53.33.58
e-mail: vesminte@yahoo.com
www.vesminte.com

Director coordonator: Cristi CRISTESCU
Tel.: 0724.28.55.95
E-mail: cristi.cristescu55@yahoo.com
Senior editor: Ilie GABRA
E-mail: gabraillie1@gmail.com

Difuzarea publicației se face prin SC CRISIS PRESS SRL. Tel./Fax: 021/317.91.37
Important: Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conținutul materialelor revine în totalitate autorilor.
ISSN 2344 – 2867

IMPORTANT!
Se pot face abonamente la revista noastră prin Poșta Română. Nr. catalog 19150.